

Miika Granholm

Elektroniikan maahantuonnin haasteet

Opas kuluttajaelektroniikan maahantuontia Kiinasta
suunnittelevalle yrittäjälle

Metropolia Ammattikorkeakoulu

Tradenomi

Liiketalouden tutkinto-ohjelma

Opinnäytetyö

20.5.2017

<p>Tekijä Otsikko</p> <p>Sivumäärä Aika</p>	<p>Miika Granholm Elektroniikan maahantuonnin haasteet. Opas kuluttaja- elektroniikan maahantuontia Kiinasta suunnittelevalle yrittäjälle</p> <p>28 sivua + 1 liitettä</p> <p>Toukokuu 2017</p>
<p>Tutkinto</p>	<p>Tradenomi</p>
<p>Tutkinto-ohjelma</p>	<p>Liiketalous</p>
<p>Suuntautumisvaihtoehto</p>	
<p>Ohjaaja</p>	<p>Lehtori Kristiina Suihko</p>
<p>Tämän toiminnallisen opinnäytetyön tarkoituksena oli laatia opas, jonka avulla aloittava kuluttajaelektroniikan maahantuontiyritys pystyy huomioimaan elektroniikan tuontia koskevat rajoitukset, lait, riskit ja mahdollisuudet. Oppaan oli tarkoitus käsitellä erityisesti matka- ja älypuhelimien tuontia Kiinasta, mutta sen aihealueiden ja tietojen oli tarkoitus olla sovellettavissa myös laajemmin elektroniikan tuontiin Euroopan unionin ulkopuolelta.</p> <p>Toiminnallinen opinnäytetyö koostui itse oppaasta sekä raportista, johon koottiin aihealueen viitekehys. Viitekehyksessä käsiteltiin maahantuontia käsitteenä, rajattiin kuluttajaelektroniikka terminä, tutustuttiin EU:n elektronisille tuotteille asettamiin direktiiveihin, käytiin läpi kansainvälisen kaupan sopimuksia ja niihin liittyviä riskejä ja tarkasteltiin Suomen matka- ja älypuhelin markkinoita yhdessä muiden valittujen kuluttajaelektronikkatuotteiden kanssa.</p> <p>Tämän opinnäytetyön toiminnallisen osuuden lopputuloksena syntyneessä oppaassa avattiin viitekehysten teoriaa käytännön esimerkkien avulla. Oppaan esimerkit perustuivat sekä opinnäytetyön tekijän omiin kokemuksiin että kirjallisuudesta löytyneisiin todellisen elämän tapahtumiin. Opas pyrittiin kirjoittamaan niin, että se on helppolukuinen, tarvittavat tiedot löytyvät siitä nopeasti ja ne ovat riittävän kattavia tuonnin vaatimusten perusasioiden ymmärtämiseksi.</p> <p>Opinnäytetyötä varten kerätyn tiedon perusteella voitiin vetää johtopäätös, että aloittavan maahantuojan on pystyttävä ymmärtämään toimintaansa kohdistuvat odotukset ja vaatimukset jo ennen tuonnin aloittamista. Väärinkäytöksistä saattaa yritykselle seurata sanktioita, johtuvat väärinkäytökset sitten huolimattomuudesta, tahallisuudesta tai tietämättömyydestä. Yrittäjä on vastuussa siitä, että hän ymmärtää lainsäädännön merkityksen ja selvittää kaikki hänen liiketoimintaansa koskevat luvanvaraisuudet ja vaatimukset</p>	
<p>Avainsanat</p>	<p>maahantuonti, tuonti, kuluttajaelektroniikka</p>

Author(s) Title Number of Pages Date	Miika Granholm Challenges of importation. Manual for starting consumer electronics importers. 28 pages + 1 appendices 18 April 2017
Degree	Bachelor of Business Administration
Degree Programme	Economics and Business Administration
Specialisation option	
Instructor(s)	Kristiina Suihko, Senior Lecturer
<p>The topic of this thesis is the import of consumer electronics. The outcome of the project - based study is a guide, which will help an import company to be aware of the restrictions on imports of electronics, laws, risks and opportunities. The guide specifically deals with the import of mobile- and smartphones from China, but the topics and information are also applicable more widely on the import electronics import from outside the EU.</p> <p>This project - based thesis consist of a guide and a report, which contains the theoretical framework of the subject. The framework will introduce importation as a concept, limits consumer electronics as a term, familiarizes the reader with the restrictions made by the EU, introduce the international trade agreements and contractual risks and view the markets of consumer electronics such as mobile- and smartphone in Finland.</p> <p>The outcome of the project is a guide in which the theoretical framework will be explained with examples. The examples in the guide are based on the author's experience and on practical experiences in the literature. The aim was to write an easy to read guide, where the necessary information can be found quickly and which is sufficiently comprehensive for understanding the basics of importation.</p> <p>On the basis of the information studied for the thesis, it can concluded, that the new entrepreneur must be able to understand the expectations of the operations and demanding requirements before starting the business. Any abuse may result in sanction for the companies wheather the reason is intentional, a mistake or ignorance. The entrepreneur is responsible for ensuring that he or she understands the importance of the legislation and clarifies all permit and other requirements for the business.</p>	
Keywords	Import, importation, consumer electronics,

Sisällys

1	Johdanto	1
1.1	Työn tavoitteet ja rajaukset	1
1.2	Työn rakenne ja tarkoitus	1
1.3	Oppaan kohderyhmä	2
2	Mitä tarkoitetaan kuluttajaelektronikalla, tuonnilla ja Incoterms-ehdoilla?	3
2.1	Kuluttajaelektronikka käsitteenä	3
2.2	Maahantuojan määritelmä	5
2.3	Välitön, suora ja epäsuora tuonti	6
2.4	Tuojan ja viejän välisen kaupan vastuut	6
3	Sopimusriskit ja -mallit	8
3.1	Riskit toimitusketjussa	8
3.2	Kauppasopimus	10
3.3	Maksut kansainvälisessä kaupassa	10
4	Maahantuontia koskevat lait ja asetukset	13
4.1	Maahantuojan vastuut kuluttajakaupassa	13
4.1.1	Virhevastuu ja kuluttajansuoja	13
4.1.2	Tuotevastuu	14
4.2	Tulli	14
4.3	EU-yhdenmukaisuusasetus	16
4.4	Sähkö- ja elektroniikkalaiteromudirektiivi	17
4.5	Tuottajavastuu	19
5	Hankintakanavat	21
5.1	Aasian tavarantoimittajien verkkopalvelut	21
5.2	Toimittajien löytäminen paikanpäällä	22
6	Markkinat	22
7	Kirjoitusprosessi	24
8	Kokemukset ja arviot opinnäytetyöprosessista	26
8.1	Arvio opinnäytetyöprosessin haasteista ja onnistumisesta	26
8.2	Loppusanat	27

Liitteet

Liite 1. Opas kuluttajaelektronikan maahantuontia suunnittelevalle yrittäjälle

1 Johdanto

1.1 Työn tavoitteet ja rajaukset

Elektronisten laitteiden maahantuontiin liittyy monia riskitekijöitä ja rajoituksia, jotka ammattimaisesti tuontia harjoittavan yrityksen on syytä tunnistaa. Tämän opinnäytetyön ja sen tuloksena syntyvän oppaan tarkoituksena on koota yhteen ulkomaan kauppaan liittyvät rajoitukset ja vaatimukset sekä mahdolliset riskit. Näin on tarkoitus auttaa maahantuontia ammattimaisesti harjoittavan yrityksen perustamista pohtivien henkilöiden alkuun pääsemistä.

Luettuaan tämän opinnäytetyön tuloksena syntyneen oppaan lukijalla on hyvät pohjatiedot maahantuonnin vaatimuksista ja markkinoista. Hän osaa vastata kysymyksiin mitä, miten ja mistä tuotteita kannattaa ja voi hankkia sekä ymmärtää tuonnin eri vaiheisiin liittyvät rajoitukset ja haasteet.

Työssä keskitytään kuluttajaelektronikkatuotteiden ja erityisesti matkapuhelinten tuontiin Kiinasta. Monet rajoituksista, lainsäädännöllisistä vaatimuksista ja riskeistä ovat kuitenkin sovellettavissa myös muihin elektronisiin tuotteisiin, jotka tuodaan Euroopan unionin ulkopuolelta Suomen ja samalla EU:n sisämarkkinoille. Euroopan unionin sisämarkkinoilla tarkoitetaan kaikkien EU:n jäsenmaiden markkinoita, joiden välillä keran direktiivien mukaisesti markkinoille saatetulla tuotteella on vapaa liikkuvuus.

1.2 Työn rakenne ja tarkoitus

Tämä toiminnallinen opinnäytetyö koostuu kahdesta osasta. Ensimmäinen osa on tämä raportti ja toinen osa on opas maahantuonnista. Raportissa käsitellään maahantuontia ja kuluttajaelektronikkaa käsitteinä sekä tuontia koskevia lakeja, direktiivejä, sopimusriskejä ja kuluttajaelektronikan markkinoita Suomessa.

Aluksi tutkitaan maahantuontia ja kuluttajaelektronikkaa käsitteinä. Tarkoituksena on, että lukija pystyy tämän jälkeen erottamaan maahantuojan jakelijasta ja valtuutetusta edustajasta, ymmärtää suoran ja epäsuoran tuonnin erot ja osaa lukea kansainvälisen kaupan kuljetusehtoja sekä niiden lyhenteitä. Kuluttajaelektronikka on käsitteenä hyvin moninainen, eikä selvää rajaa ole siitä, millaiset laitteet kuuluvat tähän kategoriaan ja

millaiset eivät. Lukija kuitenkin hahmottaa kuluttajaelektronikan käsitettä koskevan osion luettuaan, mitä kuluttajaelektronikalla tarkoitetaan tässä opinnäytetyössä ja mitä osia siitä tarkastellaan tarkemmin.

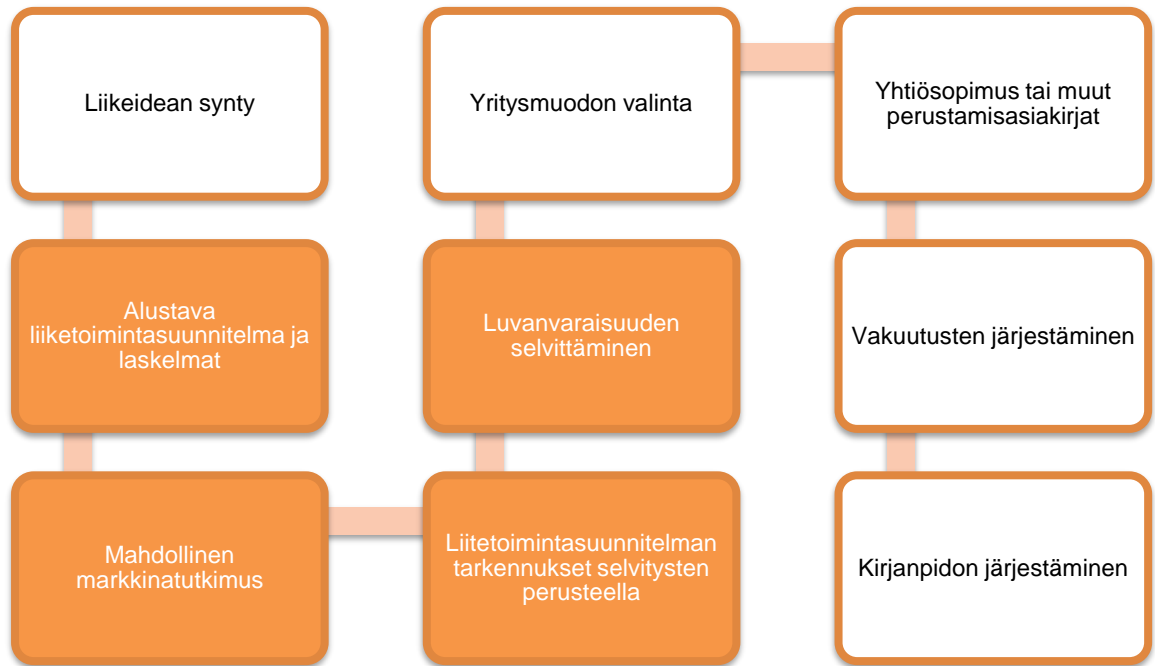
Kansainvälisen kaupan sopimusriskejä, kauppasopimuksia ja maksutapoja käsittelevän luvun luettuaan lukija osaa tunnistaa erilaisia sopimuksiin liittyviä riskejä, ymmärtää eri maksutapojen merkitykset ja erot sekä osaa tarkastella kauppasopimusta. Sopimuksia ja maksuehtoja ei käsitellä tässä opinnäytetyössä kovin syvällisesti vaan tarkoitus on, että lukija tiedostaa näiden olemassa olon, ymmärtää näiden peruseriaatteen ja osaa hakea lisää tietoa lukemansa tueksi.

Tässä opinnäytetyössä käydään myös läpi maahantuojan vastuut kuluttajakaupassa. Tavoitteena on, että lukija ymmärtää termit virhevastuu, tuotevastuu ja tuottajavastuu ja osaa ottaa nämä huomioon omassa toiminnassaan. Tässä luvussa käsitellään myös Euroopan unionin ulkopuolelta tuotaville elektronisille laitteille asetettuja vaatimuksia, kuten CE-merkintää, RoHS-direktiiviä ja WEEE-direktiiviä sekä Tullin toimintaa ja tullausta.

1.3 Oppaan kohderyhmä

Yritystoiminnan aloittamiseen liittyy monia vaiheita. Ensin yrittäjäksi haluavan on syytä miettiä, onko sopiva yrittäjäksi ja onko valmis kantamaan yrittäjyyden tuomat riskit ja haasteet, kuten vapaa-ajan vähenemisen, epäonnistumisen ja markkinatilanteiden muutosten aiheuttaman stressin. Yrityksen perustamiseksi tarvitaan myös liiketoimintasuunnitelma, jossa yrittäjäksi haluava suunnittelee liikeideansa, toimintatapansa, tarjoamansa tuotteet tai palvelut, miettii, keitä hänen asiakkaansa ovat, ja tekee tarvittavat rahoitus- ja kannattavuuslaskelmat. (Meretniemi & Ylönen 2009, 12–15.)

Suunnittelua ja selvityksiä vaativat myös markkinatutkimus, liiketoimintasuunnitelmassa lasketun rahoituksen järjestäminen, oikean yritysmuodon valinta, toiminnan luvan varaisuuden selvittäminen ja tarvittavien lupien hakeminen. Myös vakuutusten kilpailuttaminen, kirjanpidon järjestäminen ja perustamisasiakirjojen laatiminen sekä yhtiön rekisteröinti vaativat toimenpiteitä. (Meretniemi & Ylönen 2009, 15.)

Kuvio 1. Yrityksen perustamisen vaiheet (NewCo Yritys Helsinki 2016; Meretniemi & Ylönen 2009).

Kuviossa 1 on esitelty NewCo Yritys Helsingin (2016) ja Meretniemen ja Ylösen (2009) malleista mukailtu polku yrityksen perustamiseen. Tämän opinnäytetyön tuloksena syntynyt opas on tarkoitettu sellaisille aloittaville yrittäjille, joilla on jo liikeidea – maahan-tuonti – mutta jotka eivät vielä ole edenneet yhtiösopimuksen tai muiden perustamis-asiakirjojen tekoon saakka. Myöskään yhtiömuodon valintaan ei oteta tässä opinnäyte-työssä varsinaisesti kantaa, mutta osakeyhtiö saattaa olla kansainvälisessä kaupassa käytännöllisempi valinta kuin muut yhtiömuodot johtuen siitä, että osakeyhtiö (Limited Company, Ltd.) on yhtiömuotona tunnetumpi myös maailmalla kuin esimerkiksi toiminimi tai avoinyhtiö.

2 Mitä tarkoitetaan kuluttajaelektronikalla, tuonnilla ja Incoterms-ehdoilla?

2.1 Kuluttajaelektronikka käsitteenä

Kuluttajaelektronikalla tarkoitetaan elektronisia ja digitaalisia tuotteita, jotka on tarkoi-tettu jokapäiväiseen käyttöön. Kategoriaan kuuluvat mm. matka- ja älypuhelimet, tele-visiot, pelit ja elokuvatallenteet, tietokoneet ja tulostimet. Kuluttajaelektronikasta voi-daan käyttää myös termiä kodin elektroniikka. (Consumer Electronics 2016.) Elektroni-

kan tukkukauppiat ry:n ylläpitämällä GoTech-verkkosivulla kodintekniikkaikkatuotteet jaetaan kuviossa 2 esitetyllä tavalla kodinkoneisiin, kuva ja äänilaitteisiin, mobiililaitteisiin, tarvikkeisiin, tietokoneisiin ja pienkoneisiin. Tässä opinnäytetyössä keskitytään erityisesti mobiililaitteisiin, mutta sivutaan myös tietokoneisiin sekä näihin liittyviin tarvikkeisiin kuten suojakuoriin, virtalähteisiin ja langattomiin matkakaiuttimiin kuuluvia tuotteita.

TUOTERYHMÄ	KATEGORIAAN KUULUVAT ESIMERKIKSI
Kodinkoneet	Pesukoneet, jääkaapit, liedet ja uunit
Kuva ja ääni	Musiikkisoittimet, televisiot, dvd-soittimet ja kamerat
Mobiililaitteet	Matka- ja älypuhelimet sekä tabletilaitteet ja näiden sovellukset
Tarvikkeet	Lisätarvikkeet, kuten kauko-ohjaimet ja muistikortit, edellä mainittuihin laitteisiin
Tietokoneet	Pöytätietokoneet ja kannettavat tietokoneet, tulostimet, skannerit ja monitoimitulostimet
Pienkoneet	Parranajokoneet, hiusten kuivaajat, kahvin keittimet ja pölynimurit

Kuvio 2. Kodintekniikan jaottelu (Uutiset).

Älypuhelimien ero matkapuhelimesta ei ole yksiselitteinen, ja luokituksia on yhtä paljon kuin luokittajia. Kodintekniikan yhteisöfoorumin Kotekin määritelmä älypuhelimelle on, että siinä on avoin ohjelmistoalusta, kuten Windows tai Android ja usein myös tietokoneen näppäimistöstä tuttu QWERY-näppäimistö (Kodintekniikkaindeksi 1–12/15. 2015). Facebookin ohje- ja tukikeskuksen mukaan peruspuhelimiksi katsotaan useimmat matkapuhelimet, jotka eivät ole Android tai iPhone puhelimia (Facebook joka puhelimeen -sovellus). Kielitoimiston sanakirjan mukaan älypuhelin-nimitystä käytetään matkapuhelimesta, jossa on internetyhteys, sähköposti tai muita tietokoneen ominaisuuksia (Kielitoimiston sanakirja). Selvyyden vuoksi tässä opinnäytetyössä älypuhelimella tarkoitetaan matkapuhelinta, jossa on Windows-, Android- tai iPhone-puhelimissa käytettävä iOS-käyttöjärjestelmä. Näissä puhelimissa on myös pääsy internetiin ja muita tietokoneen ominaisuuksia.

2.2 Maahantuojan määritelmä

Jukka-Pekka Lindén toteaa, että ”maahantuonnilla tarkoitetaan tuotteiden tilaamista ja kuljettamista maan rajojen ulkopuolelta” (Lindén 2009, 232). Määritelmä on helposti ymmärrettävä ja selkeä, mutta juridisten vastuiden kannalta epätarkka. EU-lainsäädännössä toiminnanharjoittajat jaetaan neljään ryhmään; valmistaja, valtuutettu edustaja, jakelija sekä maahantuojaja. EY-asetuksen N:o 765/2008 määritelmän mukaan maahantuojaja on yhteisöön sijoittunut luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö, joka saattaa kolmannesta maasta tuotavan tuotteen yhteisön markkinoille. (EY N:o 765/2008, 2. artikla.)

Tuoteturvallisuuskeskus TUKESin opas avaa lakia hieman enemmän. Sen selvityksen mukaan maahantuonnilla tarkoitetaan EU:n ulkopuolelta hankitun tuotteen saattamista markkinoille EU-alueella ensimmäisen kerran. Maahantuojaja ja jakelija eroavat toisistaan siinä, että jakelijaksi katsotaan luonnollinen tai oikeushenkilö, joka saattaa markkinoille tuotteen EU:n sisältä, maahantuojaksi luonnollinen tai oikeushenkilö joka saattaa markkinoille tuotteen EU:n ulkopuolelta. (Sähkölaitteiden valmistus, maahantuonti ja myynti 2016.) Maahantuontia on siis esimerkiksi elektroniikkalaitteen ostaminen Aasiassa toimivalta valmistajalta ja laitteen asettaminen myyntiin Suomessa. Yksinkertaisemmin esitettynä maahantuojaja on se, joka omistaa tuotteen sillä hetkellä kun tuote siirtyy EU:n ulkopuolelta rajan yli sen sisäpuolelle (Grundström ym. 2005, 49). Jakeluksi katsotaan esimerkiksi Saksassa valmistetun ja sieltä toimitetun tuotteen myynti Suomen markkinoilla.

Valtuutettu edustaja on luonnollinen tai oikeushenkilö, joka on sijoittunut EU:n alueelle ja jolla on valmistajan valtuutus tiettyjen valmistajalle kuuluvien vastuiden hoitamiseen (EY 765/2008, 2. artikla). Valtuutetulla edustajalla on oltava vähintään valtuutus pitää EU-vaatimustenmukaisuusvakuutus ja tekniset asiakirjat markkinaviranomaisen saatavilla ja luovuttaa ne markkinaviranomaiselle tarvittaessa sekä muutoin tehdä yhteistyötä paikallisten valvontaviranomaisten kanssa. Valtuutettu edustaja voi myös huolehtia CE-merkintöjen kiinnittämisestä tuotteisiin sekä EU-vaatimustenmukaisuusvakuutuksen laadinnasta. Myös maahantuojan on tehtävä yhteistyötä valvontaviranomaisen kanssa ja säilytettävä asiakirjat viranomaisten saatavilla. CE-merkintään ja EU-vaatimustenmukaisuusvakuutukseen maahantuojaja ei kuitenkaan voi puuttua. (Sähkölaitteiden valmistus, maahantuonti ja myynti 2016.)

Valmistajalla tarkoitetaan toiminnanharjoittajaa, joka vasta tuotteen valmistuksesta ja suunnittelusta. Myös maahantuojia voidaan katsoa valmistajaksi, jos se valmistuttaa tai suunnitteluttaa tuotteen, jota markkinoi omalla nimellään tai tavaramerkillään. (EY 765/2008, 2. artikla.) Valmistajan vastuita ei kuitenkaan sovelleta näin toimivaan maahantuojaan, jos alkuperäisen valmistajan tiedot on mainittu tuotteessa. (Sähkölaitteiden valmistus, maahantuonti ja myynti 2016.)

2.3 Välitön, suora ja epäsuora tuonti

Ostaja ostaa aina myyjältä. Maahantuonnissa ostaja on tällöin tuoja ja myyjä viejä. Kun viejä ja tuoja ovat sopivat kaupasta suoraan keskenään, puhutaan välittömästä tuonnista. Kumpikin taho voi myös käyttää kaupankäynnissä väljäsentä kuten agenttia tai komissionääriä. Kyseessä on tällöin suora tai epäsuora tuonti sen mukaan, toimiiko väljäsenen ulkomailla viejän vai kotimaassa tuojan palveluksessa. Huomattavaa on, ettei epäsuoraa tuontia, jossa tuojan ja viejän välissä toimii kotimaassa tuojan nimiin toimiva omaa elinkeinoaan harjoittava väljäsen, katsota ostajan näkökulmasta enää varsinaisesti maahantuonniksi, koska kauppatapahtuma syntyy tällöin kahden kotimaassa toimivan yrityksen kesken. (Karhu 2001, 36–39.) Sähkölaitteiden maahantuojia on tässä tapauksessa omaa elinkeinoaan harjoittava kotimaassa toimiva komissionääri tai agentti ja tuojan rooli muuttuu EU-lainsäädännön nojalla jakelijaksi. Ostajan vastuut muuttuvat maahantuojan vastuista jakelijan vastuiksi myös siinä tapauksessa, että väljäsen toimii kotimaan ulkopuolella, mutta kuitenkin EU:n talousalueen sisällä. (Sähkölaitteiden valmistus, maahantuonti ja myynti 2016.)

Agentti ja jakelija voivat molemmat toimia viejän, kuten valmistajan ja ostajan, kuten kauppaketjun väljäsenenä. Erona on, että agentti saa provision viejän ja tuojan välisestä kaupasta, mutta ei tee omiin nimiinsä ostosopimusta viejän kanssa. Jakelija taas tekee sopimuksen ostajan kanssa joko suoraan tai väljäsenen avustuksella ja myy ostamansa tuotteet edelleen omaan lukuunsa. (Jimenez 2012, 168.)

2.4 Tuojan ja viejän välisen kaupan vastuut

Tuojan ja viejän vastuut ja riskit tavarantoimituksessa riippuvat näiden välisestä sopimuksesta. Velvollisuudet määritellään toimituslausekkeilla, jotka ovat kirjain- ja sanayhdistelmiä. Yleisimmin kansainvälisessä kaupassa käytetään Kansainvälisen kaupp-

kamarin Incoterms-ehtoja ja niiden tulkintasääntöjä. (Melin 2011, 56.) Näissä ICC-standardeissa on määritetty joitakin yleisiä nimikkeitä, jotka liittyvät tavarantoimituksen vastuisiin. Näitä ovat

- EXW = Ex Works
- FCA = Free Carrier
- CPT = Carriage Paid to
- CIP = Carriage and Insurance paid to
- DAT = Delivered at Terminal
- DAP = Delivered at Place
- DDP = Delivered Duty Paid
- FAS = Free Alongside Ship
- FOB = Free on Board
- CFR = Cost and Freight
- CIF = Cost, Insurance and Freight.

Lausekkeet voidaan ryhmitellä niiden ensimmäisen kirjaimen perusteella, jolloin ensimmäisestä kirjaimesta voidaan päätellä, mihin saakka myyjä vastaa tuotteen toimituksesta. Myös sovellettava lainsäädäntö voidaan johtaa lausekkeen ensimmäisestä kirjaimesta. Jos ei muuta ole sovittu, sovelletaan E-, F- ja C-ryhmän lausekkeisiin sen maan lainsäädäntöä, johon myyjä on sijoittunut. Vastaavasti jos ei muuta ole sovittu, sovelletaan D-ryhmän lausekkeisiin ostajan maan lainsäädäntöä. (Melin 2011, 58–59).

FAS-, FOB-, CFR- ja CIF-termit on tarkoitettu käytettäväksi vain vesiteitse tapahtuvassa rahdissa, vaikka niitä joskus näkeekin virheellisesti käytettävän muitakin kuljetusmuotoja koskevissa sopimuksissa ja tarjouksissa. Merkittävin ero termien välillä on, että C-alkuisissa sopimusehdoissa viejän vastuu tuotteiden perille saamisesta vahingoittumattomana siirtyy tuojalle kun viejä on toimittanut ne kuljetusliikkeelle. D-alkuisissa ehdoissa viejä vastaa tuotteista siihen saakka, että ne on toimitettu tuojan kotimaahan. (Jimenez 2012, 46–49.)

Ehdot siitä, kumman vastuulla on tuotteiden kuljetuksen järjestäminen ja kuljetuksista aiheutuvien kustannusten kantaminen, vaihtelevat suuresti sopimusmuodosta riippuen. Esimerkiksi EXW tarkoittaa, että valmistaja vain valmistaa ja myy tuotteen, ostajan on järjestettävä tuotteelle kuljetus aina valmistajan varastolta tai tehtaalta asti. Toisessa ääripäässä on DDP, jossa viejä vastaa tuotteiden kuljetuksesta koko matkan ajan tuo-

jan osoittamaan määränpäähän saakka ja huolehtii tarvittaessa myös veroista sekä tullimaksuista. (Jimenez 2012, 46; Melin 2011, 60.)

3 Sopimusriskit ja -mallit

3.1 Riskit toimitusketjussa

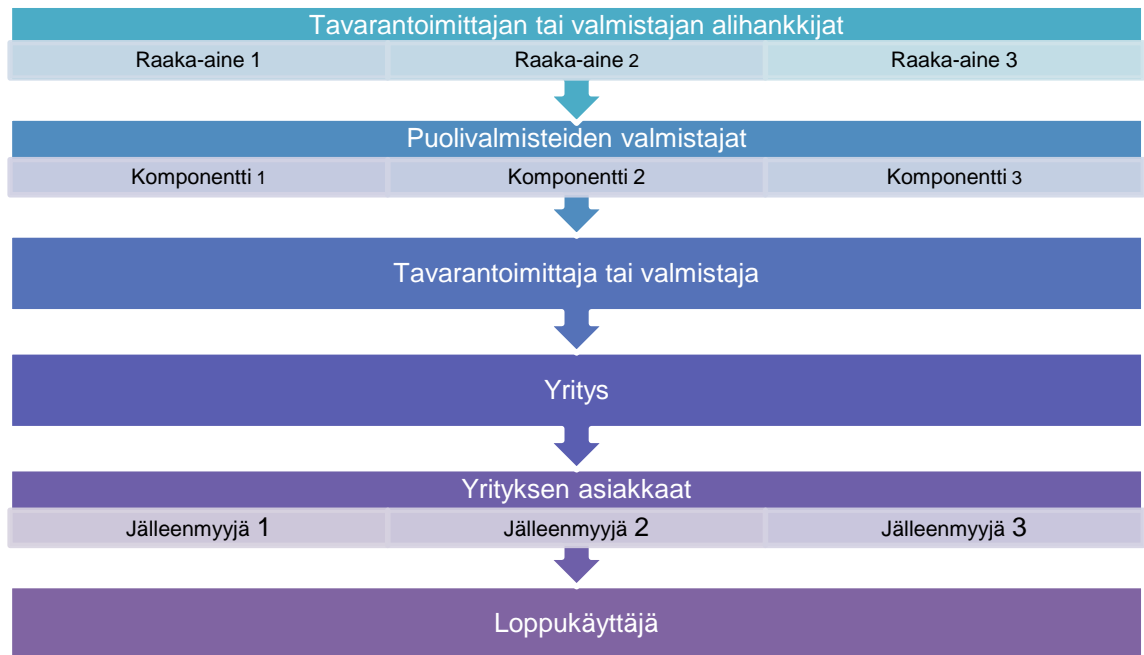
Sopimussuhteisiin liittyy usein riskejä, joita sopimusehdoin ja lainsäädännön avulla jaetaan sopimuskumppaneiden kesken. Sopimusriskien hallinnan kannalta merkittävin tekijä on aika ennen sopimuksen allekirjoittamista. Allekirjoittamiseen saakka sopimusosapuolilla on mahdollisuus vaikuttaa toisen sopimuskumppanin valintaan sekä sopimuksen sisältöön ja sisällön suomiin etuihin ja vastuihin. Allekirjoituksen jälkeen sopimusriskien hallinta rajoittuu lähinnä sopimukseen kirjattujen etujen valvontaan, eikä ehtoja voida enää yksipuolisesti muuttaa. (Hemmo & Hoppu 2017.)

Kansainvälisessä kaupassa sopimusta valmisteltaessa on sopimusosapuolten syytä sopia, minkä maan lainsäädäntöä sopimukseen sovelletaan. Useimmiten sovellettava lainsäädäntö tulee myyjän kotimaasta. Jos sopimusta tehdessä ei ole sovittu käytettävästä lainsäädännöstä sovelletaan riitatilanteessa sen maan lakia, jossa ostaja on vastaanottanut tavaran myyjältä edellyttäen, että tavara on vastaanotettu joko myyjän tai ostajan kotimaassa. Mikäli tavara on vastaanotettu muualla kuin myyjän tai ostajan kotimaassa, sovellettavan lainsäädännön määrää tuomioistuin. (Melin 2011, 42.)

Kun sopimus solmitaan ulkomaisen toimijan kanssa, on syytä tutustua myös kansainväliseen irtaimen kauppaa koskevaan lakiin, jonka tarkoituksena on tasoittaa eri maiden lainsäädäntöjen välisiä eroja kansainvälisessä kaupassa. UNICITRAL-laki (United Nations Commission on International Trade Law) sanoo, että myyjällä on vastuu vaatimustensa perusteiden toteennäyttämisestä riitatilanteessa. Toinen merkittävä asia on, että sopimuksen katsotaan syntyneen niillä ehdoilla, jotka on viimeksi esitetty. Jos siis myyjä ilmoittaa ehdoikseen, että sopimukseen sovelletaan myyjän kotimaan lakia, eikä ostaja reagoi tähän, katsotaan sopimuksen syntyneen näiltä osin ehdolla, jossa sopimukseen sovelletaan myyjän kotimaan lainsäädäntöä. (Melin 2011, 43.)

Maahantuonnissa yksi merkittävä riskitekijä on toimitusketju. Yrityksillä on useita sopimuskumppaneita, joilla puolestaan on useita alihankkijoita. Kun yhtälöön lisätään yrityksen asiakasverkosto, on tuloksena usein monimutkainen sopimusviidakko, joka on altis erilaisille häiriöille. Häiriö yhdessä toimitusketjun vaiheessa voi heijastua ja monin-

kertaistua ketjussa sekä eteen että taaksepäin. (Hemmo & Hoppu 2017.) Seuraavassa kuviossa on esitetty yksinkertaistettu kuvio yrityksen toimitusketjusta.

Kuvio 3. Yrityksen yksikertaistettu toimitusketju (Lahtinen 2016, 29; Hemmo & Hoppu 2017).

Häiriö jossakin toimitusketjun vaiheessa heijastuu herkästi aina loppukäyttäjälle saakka joko toimituksen viivästyksinä tai mahdollisesti virheellisenä tuotteena. Tyypillinen häiriö voi olla esimerkiksi alihankkijan raaka-aineiden toimituksen viivästyminen tai toimituksen estyminen kokonaan. Toimitusvaikeuksista koituvaa riskiä voidaan ennaltaehkäistä sekä riittävän laajalla toimitusverkostolla että sopimusehdoilla. (Hemmo & Hoppu 2016.)

Pääsääntönä on, että kukin on vastuullinen omalle sopimuskumppanilleen. Näin jälleenmyyjät vastaavat oheisen kuvion tapauksessa loppukäyttäjille, yritys jälleenmyyjille, tavarantoimittajat yritykselle ja niin edelleen. Sopimusrikkomuksissa, kuten toimituksen viivästyessä tai myyjän toimittaessa virheellistä tavaraa, sortuu myyjä sopimusrikkomukseen. Kukin taho hakee korvauksen omalta sopimuskumppaniltaan ja ketjua jatketaan kunnes häiriön alun perin aiheuttanut taho on vastannut virheestään omalle sopimuskumppanilleen. Korvaus voi sopimuksesta, lainsäädännöstä ja sopimusrikkomuksen tavasta riippuen olla kaupankohteen korjausvelvollisuus, tavarantoimittajan vaihto, sopimussakko tai esimerkiksi hinnan alennus. (Hemmo & Hoppu 2017; Melin 2011, 50.)

3.2 Kauppasopimus

Kauppasopimus on ostajan ja myyjän välinen sopimus tavaran vastikkeellisesta toimitamisesta ja vastaanottamisesta. Suomen lainsäädännön mukaan sopimus syntyy ostajan antaessa hyväksyntänsä myyjän lähettämään tarjoukseen. Erillistä sopimusta ei siis aina tarvita. Ostajan tarjoukseen antama hyväksyntä, jossa ostaja hyväksyy tarjouksen joillain muutoksilla, katsotaan vastatarjoukseksi, eikä se vielä synnytä sopimusta, vaan myyjän on hyväksyttävä tämä vastatarjous sopimuksen aikaan saamiseksi. (Melin 2011, 44–46.)

Erillisen kauppasopimuksen tekeminen ei siis ole välttämätöntä, mutta suotavaa, sillä kirjallinen sopimus suojaa sekä ostajaa että myyjää mahdollisessa ristiriitatilanteessa. Kauppasopimuksen on hyvä vastata ainakin seuraaviin kysymyksiin:

- Ketkä ovat sopijaosapuolet ja mitkä ovat heidän yhteystietonsa?
- Mikä on kaupan kohde?
- Mitä kaupan kohteesta on sovittu maksettavaksi ja miten maksu suoritetaan?
- Minne, milloin ja miten kaupan kohde toimitetaan ostajalle?
- Millaisissa tapauksissa toinen osapuoli voi vetäytyä sopimuksesta ilman sanktioita?
- Voiko ostaja tarkastaa tuotteen ennen toimitusta ja miltä osin myyjä vastaa tuotteessa myöhemmin mahdollisesti ilmenevistä virheistä, eli mikä on tuotteen takuu?
- Missä vaiheessa vaaranvastuu kaupankohdeesta siirtyy myyjältä ostajalle?
- Miten mahdolliset riitatilanteet ratkaistaan?

Mahdollisia sopimuskohtia ovat myös erilaisista vakuuksista sopiminen, verolausekkeet, salassapitovelvollisuus, tuotevastuuasiat ja sopimuksen siirtäminen kolmannelle. (Melin 2011, 47–48; Karhu 2002, 60.)

3.3 Maksut kansainvälisessä kaupassa

Yleisimmin käytettyjä maksutapoja kansainvälisessä kaupassa on neljä. Näistä maksুমääräys ja ulkomaan shekki edustavat suoraa maksua, ulkomaan perittävä ja remburssi edellyttävä ostajan asettamien ehtojen täyttymistä ennen kuin pankki vapauttaa myyjän saatavan ja rahat siirtyvät myyjälle. Maksutavat, joissa pankki pidättää kauppasumman ehtojen täyttymiseen saakka, ovat ostajan kannalta turvallisempia kuin suorat

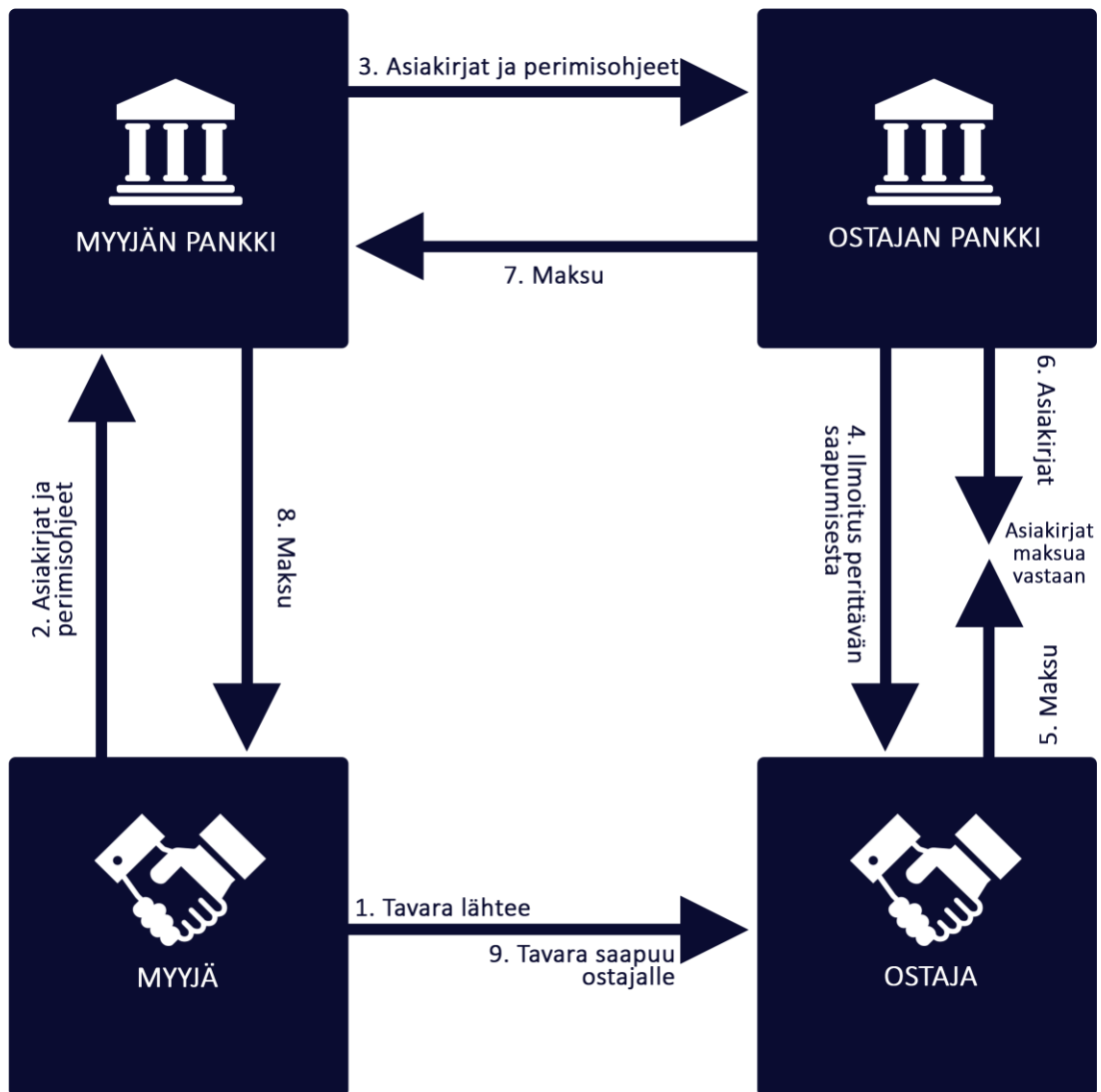
maksut, joissa raha siirtyy suoraan ostajalta myyjälle. (Melin 2011, 121.) Kaikkia maksutapoja pääsääntöisesti yhdistää pankin osallistuminen maksutapahtumaan joko maksun välittäjänä tai sekä maksun välittäjänä että sopimusehtojen täyttymisen tarkastajana (Lehtinen 2006, 275–276).

Shekkien käyttö maksuvälineenä on vähentynyt huomattavasti niihin liittyvien riskien vuoksi. Esimerkiksi shekin joutuessa väärin käsiin, ei sen lunastamisen estämiseksi ole juuri mitään tehtävissä. Shekki on myös hitaampi ja usein shekin osto- ja lunastuskustannuksista johtuen kalliimpi maksutapa kuin toinen suora maksutapa maksumääräys. Jos myyjä kuitenkin vaatii shekin käyttöä maksuvälineenä, voidaan sen turvallisuutta koittaa lisätä viivaamalla shekki. Viivaus tarkoittaa, että shekin arvo voidaan hyvittää vain sen saajan tilille, jolle shekki on osoitettu. (Melin 2011, 121–123.)

Suoraa maksua käytettäessä shekkiä parempi maksutapa on maksumääräys, jossa ostaja antaa omalle pankilleen maksua koskevat tiedot. Pankki veloittaa ostajan tiliä ja lähettää maksumääräyksen edelleen ulkomaiseen myyjän pankkiin joka vuorostaan vastaavalla menettelyllä suorittaa maksun myyjälle. Maksumääräyksen toimintaperiaate on helppo ymmärtää, sillä se toimii pääpiirteittäin samalla tavalla kuin normaali kotimainen tilisiirto, jossa asiakas esimerkiksi verkkopankkia käyttämällä tekee saamastaan laskusta maksumääräyksen, jonka pankki suorittaa eteenpäin. (Melin 2011, 123–124.)

Perittävä on melko turvallinen maksutapa niin viejän kuin tuojankin puolesta. Siinä viejä toimittaa tavaran luotettavaksi kokemansa kuljetusliikkeen terminaaliin tai varastoon, josta ne luovutetaan tuojalle tämän esittäessä dokumentit, joilla näytetään viejän asettamien ehtojen täytyminen. Käytännössä viejän asettama ehto on tällöin maksun suorittaminen viejälle. Perittävän maksu- ja toimitusprosessia on helpompi ymmärtää tarkastelemalla seuraavaa kuviota 4.

Kuvio 4. Perittävän vaiheet (mukaillen Melin 2016, 127).

Jos maksuehdoiksi on sovittu ulkomaan perittävä, myyjä eli viejä lähettää tilauksen ostajalle ennen maksun saapumista. Samaan aikaan viejä antaa tarvittavat asiakirjat ja perimisohteet omalle pankilleen joka välittää ne ostajan pankille, joka välittää ostajalle tiedon perittävän saapumisesta. Ostaja saa pankiltaan maksun suoritusta vastaan tilauksen lunastamiseen tarvittavat asiakirjat. Maksu kulkeutuu ostajan pankilta myyjän pankille ja edelleen myyjälle.

Neljäs maksutapa, eli remburssi on sen avaavan pankin sitoumus maksaa kauppahinta myyjälle saamiensa ohjeiden mukaisesti (Melin 2011, 130). Itse maksutapahtuma remburssia käytettäessä on yhtä yksinkertainen kuin kaikissa muissakin maksutavoissa. Sen avulla ostaja suorittaa maksun myyjälle. Remburssiin, kuten perittäväänkin liittyvät

järjestelyt ovat kuitenkin monimutkaisempia kuin suoramaksuissa. Kuten perittävässä, myös remburssissa ostaja saa tavarán esitettyään vaadittavat asiakirjat kuljetusliikkeelle. Merkittävin ero remburssiin ja perittäväán välillä on, että myyjä voi varmistua ostajan maksukyvyistä ostajan pankille asettaman vakuuden tai remburssimaksun turvin ennen tavarán liikkeelle laskemista. (Lehtinen 2006, 265; Melin 2011, 131–133).

4 Maahantuontia koskevat lait ja asetukset

4.1 Maahantuojan vastuut kuluttajakaupassa

4.1.1 Virhevastuu ja kuluttajansuoja

Kuluttajalla on oikeus valittaa ostamassaan tuotteessa olevasta virheestä kuuden kuukauden sisällä tavarán ostamisesta havaitsemastaan virheestä. Valituksen voi kuluttaja tehdä oman tahtonsa mukaan joko jälleenmyyjälle, maahantuojalle tai valmistajalle. Valitus virheestä on tehtävä kahden kuukauden sisällä virheen havaitsemisesta. Kuuden kuukauden virheolettaman jälkeenkin kuluttaja voi hakea korvausta virheellisestä tuotteesta, mikäli tuotteen käyttöikä jää huomattavasti lyhyemmäksi, kuin mitä perustellusti olisi syytä olettaa. (Kuluttaja-asiamiehen linjaus. 2002.)

Tavarassa katsotaan olevan virhe, mikäli se ei sovellu vastaavalle tuotteelle tyypilliseen käyttötarkoitukseen, tavara ei ole myyjän antaman kuvauksen tai mallin mukainen, tavarán kestävyys ei vastaa tyypillistä vastaavan tavarán kestoa tai kestävyys ei vastaa sitä, mitä kuluttaja voisi perustellusti odottaa vastaavalta tuotteelta. Tuote katsotaan virheelliseksi myös silloin, jos se ei vastaa lain tai viranomaisten määräyksiä tai tuotteen luovutuksen yhteydessä ostajalle ei luovuteta tarvittavia asennus-, käyttö- ja hoito-ohjeita. (Kuluttajansuojalaki 1978, 5 luku.)

Jos maahantuoja toimii myös tuotteen jälleenmyyjänä kuluttajalle, on syytä huomata, että kuluttajalla on oikeus kaupan purkamiseen tuotteen toimituksen viivästyessä kohtuuttomasti. Ennen kaupan purkamista kuluttajan on asetettava myyjälle kohtuullinen lisäaika toimitukselle. Kauppa voidaan kuitenkin purkaa ilman lisäaikaa tilanteissa, joissa myyjä kieltäytyy tuotteen toimituksesta tai jos ostaja on ilmoittanut sopimusta tehdessä tai muutoin sopimuksen tekoon liittyvät olosuhteet huomioiden on alun perin

sovittua luovutusajankohtaa pidettävä olennaisen tärkeänä. Kaupan perustellun purkamisen seurauksena on myyjän palautettava ostajalle viipymättä kaikki kyseisen kaupan perusteella maksetut maksut. (Kuluttajansuojalaki 1978, 5 luku.)

4.1.2 Tuotevastuu

Tuotevastuulla tarkoitetaan valmistajan, markkinoijan joka markkinoi jonkun muun valmistamaa tuotetta omalla tavaramerkillään tai maahantuojan korvausvastuuta tilanteessa, jossa yksityisen käyttöön tai kulutukseen tarkoitettu tuote aiheuttaa tarkoituksen mukaisessa käytössä vahinkoa käyttäjälle tai muulle omaisuudelle. Laki ei kuitenkaan koske sellaista vahinkoa, joka tuotteesta on aiheutunut tuotteelle itselleen tai osatuotteesta, kuten elektronisesta komponentista itse tuotteelle aiheutunutta vahinkoa, jos osatuote on asennettu tuotteeseen ennen liikkeelle laskemista. (Tuotevastuulaki 1990, 1–8 §.)

Vahingonkorvausten lisäksi myös tuotteen takaisinvento voi tulla kyseeseen, mikäli jonkin tuotteen tai sen valmistuserän turvallisuudessa havaitaan puutteita. Elinkeinonharjoittaja voi toteuttaa takaisinvedon, jossa tuotteen pyritään saamaan takaisin sekä jake-luportailta että loppukäyttäjiltä joko omasta tahdostaan tai viranomaisten määräyksestä. (Hemmo & Hoppu 2016.)

4.2 Tulli

Kukin jäsenmaa nimittää Euroopan parlamentin ja neuvoston tuontiin ja vientiin liittyvien asetusten valvontaan yhden toimielimen (EY 765/2008, 4. artikla). Suomessa tätä tehtävää hoitaa Tulli, joka tarkistaa tuotavan ja vietävän tavarantoiminnan oikeellisuuden, kantaa tuontiverot ja yleisesti huolehtii tuonnin ja viennin sujuvuudesta sekä turvallisuudesta EU:n tullietuussopimusten, alkuperäsääntöjen, ja WTO:n alkuperäsääntöjen mukaan (Tullin tehtävät, strategia ja arvot; Melin 2011, 246).

EU:n ulkopuolisesta maasta tuotavalle tavaralle tehdään tulliselvitys, kun se ensimmäisen kerran saapuu talousalueen rajalle. Yleisin tulliselvitysmuoto on luovutus vapaaseen liikkeeseen, jolloin tuote tullataan ja tavarasta kannetaan sovellettavat verot ja maksut. Tullauksen jälkeen tuote voi liikkua vapaasti Euroopan unionin sisällä. Tullamatonta kolmansista maista tuotu tavara voi liikkua EU:n sisällä vain tullivalvonnassa.

Esimerkkinä tullivalvonnasta on passitusmenettely, jossa tuotava tavara voidaan tullivalvonnassa toimittaa siihen määrätullin, jossa lopullinen tullaus tehdään ja verot sekä maksut kannetaan. (Melin 2011, 256–257.) Jos siis esimerkiksi Saksaan Venäjältä tuotava tavara kulkee Suomen kautta, sen tullaa passitusmenettelyllä Suomen tulli ja siirtää sen tullin valvonnassa määränpään Saksaan, jossa paikallinen viranomainen siirtää tavaran seuraavaan tullausvaiheeseen.

Muita tulliselvitysmuotoja ovat

- tullivarastointi, jolloin tavaroita voidaan varastoida tietyin edellytyksin tullaamattomina
- jalostusmenettely, jonka avulla tuotua tavaraa voidaan jalosta tullittomasti talousalueen sisällä ennen kuin ne myydään edelleen talousalueen ulkopuolelle
- tullivalvonnassa tapahtuva valmistus, jossa tuotua tavaraa muutetaan tai siitä valmistetaan muita tuotteita ennen vapaaseen liikkeeseen luovutusta sekä
- väliaikainen maahantuonti, jossa tavaraa voidaan tuoda tullittomasti maahan, mikäli ne on tarkoitus myydä edelleen EU:n ulkopuolelle muuttumattomina (Melin 2011, 257–270).

Tuotu tavara voidaan myös merkitä jälleenvietäväksi johonkin kolmanteen maahan, se voidaan tullin toimesta hävittää tai luovuttaa valtiolle.

Euroopan talousalueen ulkopuolelta tuotavista tavaroista kannetaan arvonlisävero ja tullimaksu. Tullimaksu määräytyy tuotavan tuotteen mukaan. Kullekin tuotteelle on määritetty tullinimike, josta käytetään myös nimityksiä tavarakoodi, tullitariffinimike tai Taric-koodi. Koodin avulla voidaan myös selvittää mahdolliset tuontiin ja vientiin liittyvät rajoitukset ja tuontikiellot. (Tavaran tullinimike.) Tuoja voi pyytää tuotavalle tuotteelle tarvittaessa ennakkopäätöstä sovellettavasta tullinimikkeestä, joka on voimassa kaikissa EU:n jäsen valtioissa kuusi vuotta päätöksestä. (Melin 2011, 253–254.)

Tuontia koskevat taric-koodit ovat rakenteeltaan kymmenen numeroisia numeroyhdistelmiä joihin lisätään tarvittaessa nelimerkkiset lisäkoodit (Tavaran tullinimike). Nimikkeistössä on 98 eri käyttötariffiryhmää. Käyttötariffin neljä ensimmäistä numeroa muodostavat päänimikkeen ja loput kuusi numeroa alanimikkeen. (Käyttötariffi 2015.) Käyttötariffien lähtökohtana ovat yleisesti kansainvälisessä kaupassa käytössä olevat kuusi numeroiset harmonisoidut koodausjärjestelmät (HS) joihin lisätään kaksinumeroiset CN-koodi ja TARIC-koodi. (Karhu 2002). Esimerkiksi matkapuhelimet kuuluvat sähkö-

laitteiden ryhmään 85, niiden puhelimet-päänimike on 8517 ja alanimike langattomissa verkoissa toimiville puhelimille on 12. Koko käyttötariffi matkapuhelimen osalta on tällöin 8517 1200 00. (Taric-kysely 2017.) Seuraavassa kuviossa 5 on esitelty Taric-koodin rakenne tarkemmin.

HS-koodi 8517 12	CN-koodi 00	TARIC-koodi 00
----------------------------	-----------------------	--------------------------

Kuvio 5. Matkapuhelimen TARIC-koodin rakenne (mukaillen Karhu 2002, 67).

Oikean tullinimikkeen käyttäminen tullauksessa on tärkeää niin tullauksen sujuvuuden kuin yrityksen kannalta. Oikean tullinimikkeen käytöllä yritys tietää tullauksesta aiheutuvat kustannukset ja pystyy näin hinnoittelemaan tuotteensa oikein ilman mahdollisia jälkiveroseuraamuksia. (Tavaran tullinimike.)

4.3 EU-yhdenmukaisuusasetus

Kaikissa ETA-maissa myytävissä sähkölaitteissa tulee olla CE-merkintä, jolla osoitetaan tuotteen täyttävän EU:n turvallisuus-, terveys- ja ympäristövaatimukset. Valmistaja on vastuussa vaatimusten mukaisuudesta ja sen todistavien asiakirjojen laatimisesta sekä tarvittaessa asiakirjojen toimittamisesta jakelijoille ja maahantuojille. (CE-merkintä.)

Ennen CE-merkinnän kiinnittämistä tuotteeseen on valmistajan selvitettävä, mitkä vaatimukset koskevat tuotetta EU:ssa, tarkistettava, että tuote täyttää nämä vaatimukset, testattava tuote ja laadittava tekniset asiakirjat. Joissain tapauksissa valtuutetun arviointilaitoksen on myös testattava tuote ennen CE-merkinnän lisäämistä. Tuotteeseen kiinnitettävän CE-merkinnän lisäksi valmistaja laatii ja allekirjoittaa erillisen EU-vaatimustenmukaisuusvakuutuksen, jolla se vahvistaa tuotteen vastaavan kaikkia lakisääteisiä vaatimuksia. (CE-merkintä.)

Maahantuojan on varmistettava, että sen tuomat tuotteet ovat EU:ssa voimassa olevien direktiivien ja asetusten mukaisia, eikä niistä aiheudu varaa ympäristölle tai käyttäjien turvallisuudelle ja terveydelle. Maahantuojan on vahvistettava, että sen tuomien laitteiden EU:n ulkopuolella toimiva valmistaja on toteuttanut CE-merkintään oikeuttavat toi-

menpiteet ja varmistettava, että tätä tukeva näyttö on tarvittaessa saatavilla. (CE-merkintä.)

Vuonna 2007 Euroopan parlamentille lähetetyssä kirjallisessa kysymyksessä nousi esiin huoli CE-merkinnän (Conformité Européenne) ja joissakin tuontitavaroissa esiintyvät CE-merkinnän (China Export) sekoittumisesta. Näistä jälkimmäinen ei ole virallinen merkintä, vaan merkki, jolla yritetään jäljitellä EU-vaatimustenmukaisuuden vahvistavaa merkintää. Komission sanoo vastauksessaan käyvänsä jatkuvasti neuvotteluja Kiinan viestiedustajien kanssa eurooppalaisen sääntelyn noudattamisesta ja harkitsevansa CE-merkinnän rekisteröintiä yhteisölliseksi tavaramerkiksi, jolloin sen väärin käyttöön puuttuminen oikeusteitse olisi mahdollista. (Roithová 2007; Verheugen 2008) Maahantuojan on ennen ongelman ratkaisua oltava tarkkana, varmistuakseen tuomiensa tuotteiden vaatimustenmukaisuudesta, sillä merkit muistuttavat hyvin paljon toisiaan, kuten kuvio 6 osoittaa.

Kuvio 6. Kaksi ensimmäistä vasemmalta ovat EU:n CE-merkintöjä, oikealla sitä jäljittelevä "China Export"-merkintä (Flickr).

4.4 Sähkö- ja elektroniikkalaiteromudirektiivi

Sähkö- ja elektroniikkalaitteiden kierrätystä koskeva direktiivin, eli WEEE-direktiivin (Waste Electrical & Electronic Equipment) tarkoituksena on ehkäistä näistä laitteista johtuvaa jätettä ja jätteenkäsittelyn haittavaikutuksia. Direktiiviä sovelletaan siirtymäkauden 2012–2018 aikana seuraaviin laitekategorioihin:

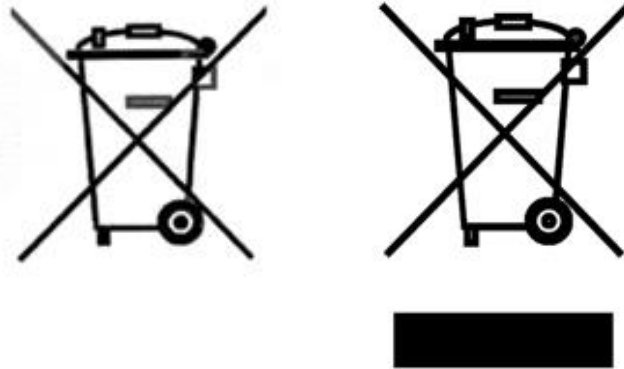
- suuret kodinkoneet
- pienet kodinkoneet
- tieto- ja teletekniset laitteet

- kuluttajaelektroniikka
- aurinkopaneelit valaistulaitteet
- sähkö- ja elektroniikkatyökalut (pl. suuret kiinteät teollisuuden työkoneet)
- sähkökäyttöiset lelut ja urheiluvälineet
- automaattit
- tarkkailu- ja valvontalaitteet.

Direktiiviä sovelletaan kaikkiin sähkö- ja elektroniikkalaitteisiin 15.8.2018 alkaen pois lukien EU:n jäsenvaltion turvallisuusasetusten kannalta oleelliset laitteet kuten sotatarvikkeet, hehkulamput, avaruuteen lähetettävät laitteet, jotkin suuret kiinteät ammattikäyttöön tarkoitetut laitteet sekä laitteet, jotka on suunniteltu käytettäväksi osana edellä mainittuja laitteita. (2012/19/EU)

Direktiivin määritelmien mukaan tuottajaksi katsotaan EY asetuksen N:o 765/2008 mukaisesti valmistajat, sellaiset jälleenmyyjät, jotka ovat sijoittuneet jonkin EU-valtion alueelle ja myyvät tuotteita omalla tavaramerkillään sekä maahantuojat, jotka tuovat tavaraa EU-alueen ulkopuolelta. Tuottajien on direktiiviin perustuen huolehdittava siitä, että kuluttajilla ja jakelijoilla on mahdollisuus maksutta palauttaa tuotteet kierrätettäväksi asianmukaisesti niiden käyttöään päätteeksi. (2012/19/EU; Valtioneuvoston asetus 2014/519) Tämän vastuun täyttämistä käsitellään seuraavassa 4.5 -luvussa.

Tuottajan on huolehdittava, että markkinoille saatettu laite on merkitty asianmukaisesti erilliskeräysmerkillä, joka kertoo kuluttajille, ettei tuotetta tule laittaa kaatopaikkajätteen sekaan. Merkinnällä varustetuille tuotteille on järjestetty erikseen nimetyt vastaanottopisteet, joiden kautta ne kuljetetaan uudelleenkäyttöä harjoittaville yrityksille. (Valtioneuvoston asetus 2014/519.) Kuviossa 7 näkyvät WEEE-direktiivin mukaiset erilliskeräysmerkinnät, joiden kiinnittämisestä ja ohjeistamisesta tuottajan on huolehdittava (WEEE - Sähkö- ja elektroniikkalaiteromu).

Kuvio 7. WEEE –merkinä. Vasemmalla sellaisen tuotteen merkinä, joka on saatettu markkinoille ennen 13.8.2005 ja oikealla tuotteelle, joka on saatettu markkinoille tämän jälkeen. (Kuvat: Tukes.fi)

4.5 Tuottajavastuu

Tuottajavastuulla tarkoitetaan valmistajan tai maahantuojan velvollisuutta huolehtia valmistamiensa tai tuomiensa tuotteiden kierrätyksestä omalla kustannuksellaan, kun ne poistetaan käytöstä. Tuottajavastuun piiriin kuuluvat sähkö- ja elektroniikkalaitteiden lisäksi sanoma- ja muut lehdet, paristot ja akut, pakkaukset, henkilö- ja pakettiautot sekä näiden renkaat. Palautus on järjestettävä niin, että se on kuluttajille mahdollisimman vaivaton minkä lisäksi sen on oltava maksutonta. Laitteiden palautusohjeiden on oltava kuluttajien saatavilla. (Jätelaki 17.6.2011 6. luku, 46–51 §.)

Tuottajan, eli valmistajan, maahantuojan tai näihin rinnastettavan toimijan on pidettävä kirjaa markkinoille saattamistaan laitteista ja niiden palautuksista uudelleen käyttöön tai kierrätykseen. Kirjanpidosta toimitetaan kalenterivuositain tiivistelmä Pirkanmaan ELY-keskukselle. Pirkanmaan ELY keskukselle on myös toimitettava vakuus, joka kattaa tuotteiden uudelleenkäyttöön ohjauksen ja kierrätyksen kulut siinä tapauksessa, että tuottaja ei kuulu mihinkään tuottajayhteisöön. (Jätelaki 17.6.2011 6. luku, 54–61 §.)

Tuottajayhteisöt ovat tuottajien perustamia oikeustoimikelpoisia yhteisöjä, joiden vastuulle tuottaja voi siirtää jätelain mukaisen tuottajavastuusta huolehtimisen. Tuottajayhteisöihin voi kuulua keskenään kilpailevia toimijoita, joten tuottajayhteisön on toiminnassaan huomioitava, ettei toiminnasta saa aiheutua kilpailun vääristymistä. Lista kunkin yhteisön jäsenistä tulee olla julkisesti saatavilla. (Jätelaki 17.6.2011 6. luku, 62–66 §.)

Suomessa toimii viisi sähkö- ja elektroniikkatuotteiden tuottajavastuusta huolehtivaa tuottajayhteisöä; SER-tuottajayhteisö ry. SERTY, ICT-Tuottajaosuuskunta Ty, Flip ry. ja Selt ry. sekä ERP Finland ry. (SERTY ry.; Pirkanmaan ELY-keskus 2015). Lisäksi on muita tuottajayhteisöjä, joiden kautta on mahdollisuus täyttää esimerkiksi akkuja ja paristoja sekä pakkausmateriaaleja koskeva tuottajavastuu. Tunnetuin yhteisöistä lienee Suomen palautuspakkaus Oy PALPA, joka huolehtii pantillisten juomapakkausten asianmukaisesta kierrätyksestä. (Tuottajayhteisöt 2015.)

Tuottajayhteisöä valittaessa tulee kiinnittää huomiota siihen, ettei yksi yhteisö välttämättä hoida kaikkia tuottajaa sitovia vastuita. Elektroniikkaromulle on omat tuottajayhteisönsä, samoin akuille ja tuotteiden pakkauksille. Tuottajavastuu koskee erikseen siis myös sähkölaitteiden sisällä tuotuja akkuja ja paristoja (Tietoa tuottajavastuusta). Näiden kanssa voi kääntyä Recser Oy:n puoleen. Tätä opinnäytetyötä varten vertailuista tuottajayhteisöistä yhtä on kuitenkin syytä tarkastella tarkemmin, sillä sen kautta on mahdollista huolehtia niin itse laitteiden kuin niiden mukana tulevien akkujen ja paristojen sekä pakkausten tuottajavastuun täytymisestä.

European Recycling Platform (ERP) on kansainvälinen tuottajayhteisö, jonka palveluihin kuuluvat sekä sähköelektroniikkaromun että niiden sisältämien akkujen ja paristojen kierrätys. ERP:lta saa myös apua pakkausten asianmukaiseen kierrättämiseen ja se on ainoa yleiseurooppalainen tuottajavastuuyhteisö, jonka kautta yritys voi hoitaa esimerkiksi paristojen tuottajavastuunvelvoitteet Suomen lisäksi yli 40 muussa maassa. (Profiili.)

Vuonna 2013 ERP:n kautta kierrätettiin yksin Suomessa yli 23 000 tonnia sähkölaitteita ja 240 tonnia akkuja ja paristoja. Kumulatiivinen summa ERP kierrättämille laitteille ja akuille oli vuoden 2013 loppuun mennessä 2 miljoonaa tonnia. (ERP Finland.)

Vuosittaisella jäsenyydellä ERP:n jäsenyritys saa tuottajavastuunvelvoitteiden täyttämisen lisäksi mm. tukea tuottajavastuun hallintaan, oman Compliance Account Managerin, FLEX-työkalun, jolla jätteet voidaan myöhemmin jäljittää sekä ERP:n sisäiset raportit. EuropeanPlus-paketti mahdollistaa toiminnan laajentumisen Suomen ulkopuolelle. (ERP Finland.)

5 Hankintakanavat

5.1 Aasian tavarantoimittajien verkkopalvelut

Internet-aikakaudella hankintakanavien kartoittaminen kannattaa aloittaa etsimällä niitä internetin hakukoneilla. Näin neuvoo Rick Frasch -talouslehti Forbesin verkkosivulla. Kiinalaiset toimittajat käyttävät yleisesti B2B-verkkopalveluja, kuten Alibaba, Global Sources ja Made-in-China. Näihin on listautunut tuhansia valmistajia, välittäjiä ja tukkukauppiaita, joten vaihtoehtoja, joista etsiä itselle sopivia kumppaneita on runsaasti. Valintoja tehdessä kannattaa kuitenkin olla tarkkana, sillä näin suureen joukkoon mahtuu aina myös muutama mätämuna. Toimittajilla on sivustoilla erilaisia statuksia, kuten Gold Member ja mittareita kuten toimitusten määrä ja vastausprosentti. Näistä voi tehdä joitain johtopäätöksiä, mutta esimerkiksi Gold Member statuksen saa Alibaba sivustolla ostamalla, ei ansaitsemalla. Siksi luotettavampaa on turvautua muiden ostajien kokemuksiin. Näitä löytyy esimerkiksi LinkedIn-palvelussa toimivista ryhmistä, joissa ostajat voivat jakaa tietoa ja kokemuksia keskenään. (Frasch 2014.)

Myyntiagenteilta ja tukkukauppiailta ei usein saa tuotetta halvimmalla mahdollisella hinnalla, mutta pienelle yritykselle nämä tarjoavat kuitenkin mahdollisuuden ostaa pienempiä eriä kuin suoraan valmistajalta (Frasch 2014). Tavarantoimittajat ilmoittavat yleensä verkkopalveluissa myytävillä tuotteilla minimi tilausmäärän, joka saattaa olla kaikkea yhdestä kymmeneen tuhansiin. Ilmoitettuja vähimmäismääriä ei kannata kuitenkaan säikähtää, koska niistä on usein varaa neuvotella. (Lindén 2009, 221.)

Oli kyseessä sitten minkä suuruinen tilauserä tahansa, kannattaa kontakti pyrkiä saamaan mahdollisimman lähelle toimitusketjun alkupäätä. Pitkät toimitusketjut voivat nostaa hankintahintaa ja aiheuttaa niissä heilahteluja, hidastaa tuotteiden toimitusta sekä hankaloittaa takuupalautusten käsittelyä. Siksi kannattaa ensisijaisesti olla yhteydessä suoraan valmistajaan tai jos tämä ei ole mahdollista, valmistajasta seuraavaan tahoon kuten valmistajan valtuuttamaan tukkukauppiaseen tai valmistajan edustajaan. (Lindén 2009, 223.)

Alibaban ja Global Sourcen kaltaisissa verkkopalveluissa hinta ilmoitetaan useimmiten Free On Board (FOB) viitehintoina. Kohdassa 2.5 todettiin, että F-alkuiset Incoterms-toimituslausekkeet viittaavat meriteitse tapahtuvaan kuljetukseen. FOB-lauseke tarkoittaa

taa lisäksi, että myyjä vastaa tuotteen toimittamisesta alukseen sekä siihen liittyvistä vientiveroista ja kuluista. Ostaja vastaa varsinaisen kuljetuksen kustannuksista samoin kuin tuontiveroista, tullauksesta ja tullimaksuista kohde maassa. (Melin 2011, 71.) Kyseisiä FOB-hintoja voisi verrata alkaen-hintoihin ja lopullinen hinta määräytyy valittavan kuljetustavan mukaan. Tilastokeskuksen määritelmän mukaan FOB-hinta on tavarantoimituksen perushintainen arvo, jolla myyjä toimittaa tuotteen lastausalustaan saakka (Käsitteet – FOB-hinta).

5.2 Toimittajien löytäminen paikanpäällä

Jos internetpalveluiden tarjoama valikoima ei houkuta on matkustettava paikanpäälle. Kantonissa pidetään vuosittain kahdet messut, toiset keväällä ja toiset syksyllä. Messujen ensimmäisellä viikolla esillä ovat elektroniikkatuotteet ja koneet sekä tekstiilit, elintarvikkeet ja raaka-aineet, toisella viikolla kaikki muu mahdollinen. (Grundström ym. 2005, 30).

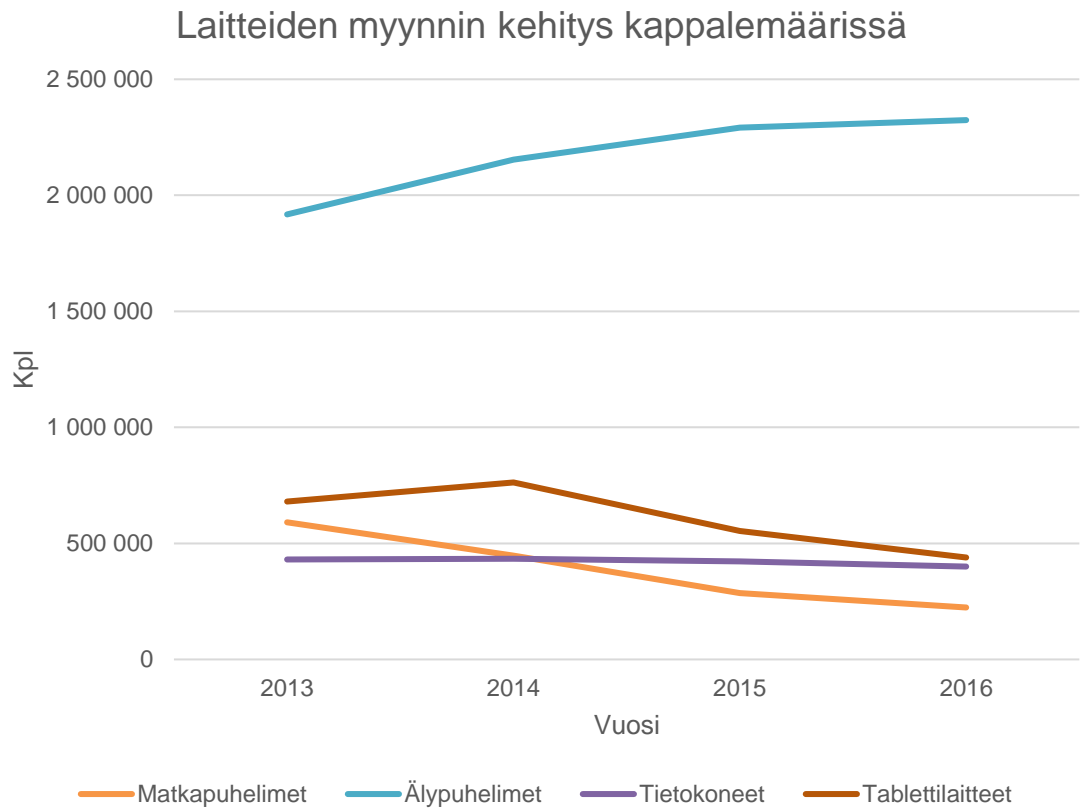
Toinen vaihtoehto on matkata muutaman tunnin matka Shanghaista Yiwuun, jossa sijaitsee valtava Yiwu International Trade City. Se koostuu viidestä eri rakennuksesta joiden yhteispinta-ala on yli 4 000 000m². Tarjolla on päivittäin yli 100 000 tavarantoimittajaa ja 400 000 erilaista tuotetta. (Goodman 2011; Maughan 2014.)

Pienille aloittaville yrityksille nämä eivät kuitenkaan ole parhaita mahdollisia hankintakanavia, sillä tarjottavat tilausmäärät ovat suuria. Kantonin messuilta tilataan tavaraa vain konteittain ja Yiwun kojutkin edustavat kukin suuria valmistajia ja tukkuliikkeitä, joista yksittäisten kappaleiden tilaus tuskin on mahdollista. (Maughan 2014; Grundström ym. 2005.)

6 Markkinat

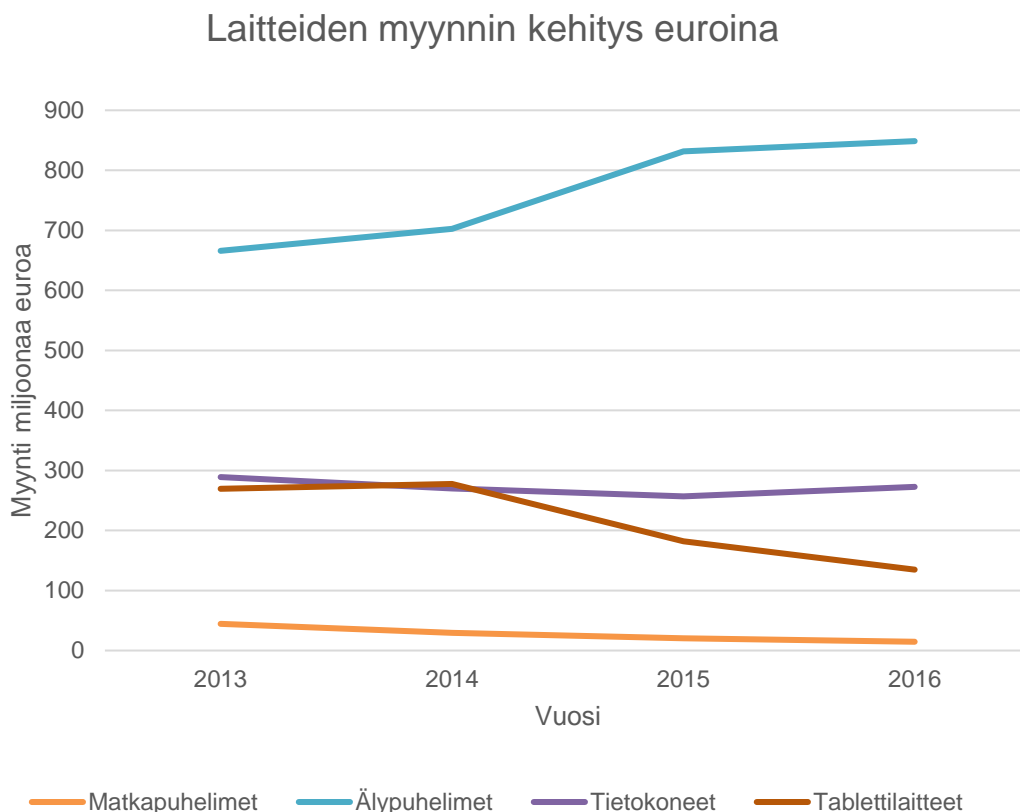
Hankintoja suunnitellessa on hyvä tietää, mitkä ovat sen hetken trendit ja millaiset tuotteet menevät kaupaksi. Suomessa myytiin vuonna 2015 ETK ry:n teettämän tilaston mukaan 286517 matkapuhelinta, 2 292 367 älypuhelinta, 360 693 kannettavaa tietokonea, 61 682 pöytätietokonetta ja 553 223 tabletilaitetta. Vuoteen 2014 verrattuna älypuhelinmyynti oli 6,4 % kasvussa, muissa tuotteissa laskua kertyi muutamasta prosentista yli 35 prosenttiin. (Kodintekniikkaindeksi 1–12/15, 2015.) Kuvioista 8 nähdään,

miten näiden tuotteiden markkinat ovat kehittyneet vuosien 2013 ja 2015 välisenä aikana.

Kuvio 8. Tieto- ja mobiilitekniiatuotteiden myynnin kehitys kappalemäärissä mitattuna (Kodintekniikkaindeksi 1–12/14; Kodintekniikkaindeksi 1–12/16).

Kuten kuviosta 8 voidaan havaita, on älypuhelimien myynti ollut kappalemäärissä mitattuna kasvussa viimeisen neljän vuoden. Matkapuhelimien myynti on vähentynyt tasaisesti vuodesta 2013 lähtien ja tablettilaitteiden myynti kääntyi laskuun vuonna 2014. Tietokoneiden myynti on pysynyt tasaisena vuosien 2013 ja 2015 välillä.

Kuvio 9. Tieto- ja mobiilitekniikkatuotteiden myynnin kehitys rahassa mitattuna (Kodintekniikka-indeksi 1–12/14; Kodintekniikka-indeksi 1–12/16).

Kuviossa 9 on esitetty matkapuhelinten, älypuhelimien, tabletilaitteiden sekä tietokoneiden myynnin kehitys euroissa mitattuna. Kehitys noudattelee kuviossa 8 esitettyjen kappalemääriä myyntien kehitystä älypuhelimia luukuunottamatta. Niiden osalta rahamääräisen myynnin kasvu näyttää olevan suurempi suhteessa kappalemäärän kasvuun vuosien 2014 ja 2015 välillä. Tämä voi selittyä esimerkiksi tuotteiden hintojen nousulla.

7 Kirjoitusprosessi

Tätä opinnäytetyötä ja sen tuloksena syntyneitä opasta kirjoittaessa olen tutustunut laajasti tuontia koskevaan kirjallisuuteen. Tuontiin liittyviä tekijöitä on paljon aina markkinoiden analysoinnista kannattavuuden suunnitteluun ja lakisääteisten vaatimusten ymmärtämiseen ja vaatimusten täyttämiseen. Ymmärtääkseen tuontitoimintaa on hyvä ajatella yksittäistä tuontitapahtumaa. Mistä se alkaa, mihin se päättyy ja mitä matkan-

varrella on otettava huomioon? Kun eri vaiheet toimittajan etsimisestä tilauksen toimitukseen ovat selvillä, on aika ottaa selvää rajoituksista ja haasteista, joita matkalle saattaa osua. Oppaassa on pyritty paitsi kertomaan eri vaiheiden merkitys ja rajoitukset, myös varoittamaan tietyistä sudenkuopista, joihin tietämättömän on helppo langeda.

Valtaosa lainsäädännöstä ja direktiiveistä löytyvät EU:n virallisesta lehdestä sekä Suomen lainsäädännöstä. Lakien tarkoituksen ja rajoitusten ymmärtämisen helpottamiseksi ovat esimerkiksi Tukes ja Tulli tehneet omia oppaita ja ohjeita, joiden avulla määräykset tulevat ymmärretyiksi hieman lakipykälää kansantajuisemmin. Nämä oppaat paitsi auttavat direktiivien tulkinnassa, myös esittelevät uusia huomioon otettavia tekijöitä, joita ei muutoin välttämättä tulisi ajatelleeksi. Esimerkiksi CE-merkinnän vaatimuksia tutkiessa löytyvät maininnat myös WEEE- ja RoHS direktiiveistä.

Kansainvälisistä sopimuksista ja toimitusehdoista on saatavilla kirjallisuutta niin suomeksi kuin englanniksikin. Kirjallisuus käsittelee asioita usein viennin näkökulmasta tuonnin sijaan. Vienti ja tuonti liittyvät kuitenkin erottamattomasti toisiinsa eikä toista olisi ilman toista. Kääntämällä asetelman ympäri saa vientiä käsittelevästä kirjallisuudesta huomattavan paljon apua myös tuontia koskeviin kysymyksiin. Esimerkiksi Incoterms toimitusehdot koskevat sekä tuojaa, että viejää. Vaikka kirjallisuudessa asiaa käsitellään enemmän viejän näkökulmasta, samat ehdot koskevat sopimusta tehdessä myös tuojaa.

Hankintakanavista tietoa on saatavilla sopimuksia ja lainsäädäntöä niukemmin. Hankintatoimesta kirjallisuutta toki löytyy, mutta se käsittelee tilannetta, jossa toimittaja on jo löytynyt ja ostaja on myyjän kanssa tekemässä sopimusta suurista hankintaeristä. Aloittavan yrittäjän apuna ovat muutamat kirjat, kuten Jukka-Pekka Lindénin (2009) Tee kauppaa netissä, joka käsittelee verkkokaupan perustamista harrastuspohjalta sekä Sitran kustantama Globalisaation portinvartijat, jossa kirjoittajat seuraavat suomalaisten yritysten ostamisen ammattilaisten työtä. Näistä erityisesti Lindénin teoksessa on hyviä vinkkejä toimittajien etsimiseen toiminnan alussa, kun tilauserät ovat vielä pieniä, jopa yksittäisiä tuotteita.

8 Kokemukset ja arviot opinnäytetyöprosessista

8.1 Arvio opinnäytetyöprosessin haasteista ja onnistumisesta

Perustin opinnäytetyöprosessin aikana tuontiin vahvasti liittyvän yrityksen kollegani kanssa opinnäytetyö etenikin sujuvasti perustamisprosessin osana. Aihe opinnäytetyölle valikoitui luontevasti. Tuonti oli opinnäytetyö suunnitteluvaiheessa aihealue, johon oli perehdyttävä joka tapauksessa, ja huomasin, että tarvittava tieto oikeaoppiseen tuontiin on kyllä olemassa ja saatavilla, mutta se on kovin hajallaan lukuisissa eri lähteissä. Aloittaessani minulla ei ollut maahantuonnista juurikaan pohjatietoa, joten prosessi oli hyvin opettavainen ja lisää tietoa karttui nopeasti.

Tarkoitukseni oli, että opinnäytetyöhön kokoamani tiedot riittävät elektronisen tuotteen tuontiprosessin läpiviemiseen toimittajan löytämisestä onnistuneeseen tullaukseen ja tuotteiden vastaanottoon. Nyt muutamia tilauksia jo yritykseni nimissä tehneenä katosin onnistuneeni tavoitteessa, sillä opinnäytetyö sisältää kaikki oleelliset tiedot, joilla tilausprosessin pystyy viemään läpi onnistuneesti.

Oman haasteensa prosessiin toi aihealueen laajuus. Sitä mukaa kun jonkin direktiivin tai muun lain vaikutukset sai selvitettyä tuli samalla vastaan kaksi uutta. Työtä piti prosessin edetessä rajata tiukemmin yleisestä maahantuonnista elektroniikan maahantuontiin Aasiasta ja edelleen erityisesti matkapuhelinten tuontiin Kiinasta. Kaikkiin Euroopan unionin ulkopuolelta tuleviin sähkölaitteisiin voidaan soveltaa samoja RoHS-, WEEE- ja CE-direktiivejä, mutta hankintakanavien valinnan osalta rajaus tarkentui nimenomaan Kiinaan sen vahvan markkina-aseman vuoksi.

Haasteena oli myös laajasta ja moniulotteisesta aiheesta saada aikaan ehyt kokonaisuus, joka on mahdollisimman helppolukuinen ja ymmärrettävä ja jossa eri teemat linkittyvät lopulta sujuvasti toisiinsa. Tässä apuun astui jälleen hankitun osaamisen soveltaminen käytäntöön oman yrityksen toiminnassa ja koko tilaus- ja tuontiprosessin elinkaaren kokeminen käytännössä. Käytännön kokemus auttoi itseäni sisäistämään, miten eri tekijät kauppasopimuksista ja tullauksesta sähkölaitteille asetettuihin vaatimuksiin liittyvät lopulta toisiinsa ja mielestäni sain tämän tuotua esiin myös opinnäytetyössä.

8.2 Loppusanat

Tärkein opetus itselleni prosessin aikana oli, miten paljon yrittäjän täytyy pystyä ottamaan selvää liiketoimintaansa koskevista vaatimuksista ja luvanvaraisuudesta ennen toiminnan aloittamista. Vähäisistäkin väärinkäytöksistä ja direktiivien noudattamattomuudesta voi seurata sanktioita, jotka ovat haitallisia sekä yrityksen imagolle että taloudelle.

Huomioni kiinnittyi prosessin aikana siihen, miten vähän kirjallisuudessa viitataan internetpalveluihin ostotoiminnan apuna siitä huolimatta, että tällaiset Alibaban kaltaiset verkkopalvelut ovat yleistyneet merkittävästi viimeisen kymmenen vuoden aikana. Opinnäytetyön toistettavuus on hieman saattanut tästä kärsiä, sillä tietoja on pitänyt haalia pieninä palasina lukuisista eri lähteistä. Kyseessä on myös aihe, joka muuttuu jatkuvasti, kun lait ja direktiivit päivittyvät, elektroniset tuotteet kehittyvät ja ostokäyttäytyminen vaihtelee.

Koko globaalin kaupan tulevaisuus on poliittisessa ilmapiirissä tapahtuneiden muutosten vuoksi hieman hämärä. Transatlanttisen kauppaja- ja investointisopimuksen neuvotteluiden katkettua Yhdysvaltain presidentin vaihdoksen aikaan, ei suuria muutoksia ja lisärajoituksia tai vapautuksia tavaran liikkumiselle EU:n ulkopuolelta sen sisämarkkinoille näytä olevan suunnitteilla sen enempää kuin EU:sta muualle maailmaan. Kuitenkin esimerkiksi Yhdysvalloissa käytävä kädenvääntö Tyynenmeren vapaakauppasopimuksen eli Naftan jatkosta on hyvä muistutus siitä, että kaikki on mahdollista.

Pysyäkseen mahdollisissa muutoksissa mukana, on aiheeseen perehtymistä jatkettava myös tulevaisuudessa, seurattava uutisia ja oltava kiinnostunut tuonti- ja vientikentän tapahtumista. Ehkä lähivuosina verkossa käytävästä tukkukaupastakin alkaa ilmaantua enemmän kirjallisuutta ja tutkimustietoa perinteisten kaupankäyntitapojen puolestapuhujien rinnalle.

Lähteet

CE-merkintä. 2016. Sinun Eurooppasi.

[Http://europa.eu/youreurope/business/product/ce-mark/index_fi.htm](http://europa.eu/youreurope/business/product/ce-mark/index_fi.htm). Luettu 8.1.2017.

Consumer Electronics. Wikipedia. [Https://en.wikipedia.org/wiki/Consumer_electronics](https://en.wikipedia.org/wiki/Consumer_electronics). Luettu 28.11.2016.

ERP Finland. ERP Finland. [Http://www.erp-recycling.fi/palvelut/erp-finland-ry/](http://www.erp-recycling.fi/palvelut/erp-finland-ry/). Luettu 2.2.2017.

EY N:o 765/2008. Euroopan virallinen lehti. [Http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2008:218:0030:0047:fi:PDF](http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2008:218:0030:0047:fi:PDF). Luettu 30.12.2016.

Facebook joka puhelimeen -sovellus. FB ohje- ja tukikeskus.

[Https://www.facebook.com/help/android-app/1017708171656690/?helpref=hc_fnav](https://www.facebook.com/help/android-app/1017708171656690/?helpref=hc_fnav). Luettu 8.12.2016.

Flickr. [Https://www.flickr.com/photos/zipckr/5201859553](https://www.flickr.com/photos/zipckr/5201859553).

Frasch, Rick. 2014. Sourcing Goods And Suppliers In China: A How-To Guide For Small Businesses. Forbes.

[Https://www.forbes.com/sites/allbusiness/2014/01/06/sourcing-goods-and-suppliers-in-china-a-how-to-guide-for-small-businesses/#3b60fe6f6d34](https://www.forbes.com/sites/allbusiness/2014/01/06/sourcing-goods-and-suppliers-in-china-a-how-to-guide-for-small-businesses/#3b60fe6f6d34). Luettu 02.05.2017.

Goodman, Daniel 2011. PHOTO TOUR: The World's Largest Wholesale Market In Yiwu, China. Business Insider. [Http://www.businessinsider.com/yiwu-china-largest-wholesale-market-2011-10?r=US&IR=T&IR=T](http://www.businessinsider.com/yiwu-china-largest-wholesale-market-2011-10?r=US&IR=T&IR=T). Luettu 4.2.2017.

Grundström, Elina & Haltsonen, Irina & Hausen, Anton & Mykkänen, Joesetta & Möttölä, Matias & Särkkä, Susanna 2005. Globalisaation portinvartijat. Edita. Helsinki.

Hemmo, Mika & Hoppu, Kari 2016. Sopimusoikeus. Päivitetty 14.11.2016. Talentum Media.

[Http://fokus.talentum.fi.ezproxy.metropolia.fi/teos/IACBXXBTAFJB#kohta:12.\(\(20\)KULUTTAJASOPI-MUKSET\(\(20\):\(Tuotevastuu\(\(20\):\(Vastuunrajoitusehdot\(\(20\)/haku:tuotevastuu/historiaan:http://fokus.talentum.fi.ezproxy.metropolia.fi/juridiikkafokus\(23\)haku:\(tuotevastuu](http://fokus.talentum.fi.ezproxy.metropolia.fi/teos/IACBXXBTAFJB#kohta:12.((20)KULUTTAJASOPI-MUKSET((20):(Tuotevastuu((20):(Vastuunrajoitusehdot((20)/haku:tuotevastuu/historiaan:http://fokus.talentum.fi.ezproxy.metropolia.fi/juridiikkafokus(23)haku:(tuotevastuu). Luettu 12.12.2016.

Jimenez, Guillermo 2012. ICC Guide to Export/Import. Global Standards for International Trade. 4th edition. ICC Services. Paris.

Jätelaki 17.6.2011/646. Finlex.

[Http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2011/20110646?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=j%C3%A4telaki#L6](http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2011/20110646?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=j%C3%A4telaki#L6). Luettu 23.1.2017.

Karhu, Kari. 2002. Kansainvälisen liiketoiminnan käsikirja. Edita. Helsinki.

Kodintekniikkaindeksi 1–12/14. 2015 . Elektroniikan Tukkauppiat ETK ry.

[Https://www.dropbox.com/s/kxrk818i8wmd24m/KOTEK-TILASTO_1-12-2014.pdf?dl=0](https://www.dropbox.com/s/kxrk818i8wmd24m/KOTEK-TILASTO_1-12-2014.pdf?dl=0). Luettu 8.12.2016.

Kodintekniikkaindeksi 1–12/16. 2017. *Elektroniikan Tukkukauppiat ETK ry.*
https://www.dropbox.com/s/5h08yuzz7r605kx/16_1-12_Gotech_kodintekniikka.pdf?dl=0. Luettu 18.4.2017.

Kuluttaja-asiamiehen linjaus. 2002. Tarkastettu 2011. Virhevastuu ja takuu kulutustavaran kaupassa. Kilpailu- ja kuluttajavirasto. <http://www.kkv.fi/ratkaisut-ja-julkaisut/julkaisut/kuluttaja-asiamiehen-linjaukset/aihekohtaiset/virhevastuu-ja-takuu-kulutustavaran-kaupassa/#5>. Luettu 12.12.2016.

Käsitteet - FOB-hinta. Tilastokeskus. http://www.stat.fi/meta/kas/fob_hinta.html#tab1. Luettu 4.2.2017.

Käyttötariffi. Tullin käsikirja. 2015.
<http://tulli.fi/documents/2912305/3566790/Johdanto/392b95ae-26b0-443a-94ce-9f4c8e725cda?version=1.1>. Luettu 8.1.2017.

Lahtinen, Heikki 2016. Horisontaalinen yhteistyö logistiikassa. Resurssitehokkaat logistiikkakeskukset. Limowa.

Lehtinen, Tuomas. 2006. Kansainvälisen kaupan liikesopimus ja remburssi. Suomalainen lakimiesyhdistys. Helsinki.

Lindén, Jukka-Pekka. 2009. Tee kauppaa netissä. Netera Consulting. Tampere.

Maughan, Tim. 2014. Yiwu: The Chinese city where Christmas is made and sold. BBC. <http://www.bbc.com/future/story/20141218-the-hidden-home-of-christmas>. Luettu 4.2.2017.

Melin, Kirsti. 2011. Ulkomaan kaupan menettelyt. Vienti ja tuonti. AMK-kustannus. Tampere.

Meretniemi, Irma & Ylönen, Hanna. 2009. Yrityksen perustajan käsikirja. Ota-va.Helsinki.

NewCo Yritys Helsinki. 2016. Opas yrittäjyyteen. Helsingin Uusyrittäjäkeskus. Helsinki.

Pirkanmaan ELY-keskus. 2016. Ympäristöhallinnon yhteinen verkkopalvelu.
http://www.ymparisto.fi/fi-FI/Kulutus_ja_tuotanto/Jatteet_ja_jatehuolto/Tuottajavastuu/Sahko_ja_elektroniikkalaitteet. Luettu 23.1.2017.

Profiili. ERP Finland. <http://www.erp-recycling.fi/erp/profiili/>. Luettu 2.2.2017.

Roithová, Zuzana. 2007. China Export (CE) - merkki hyödyntää eurooppalaisen Conformité Européenne (CE) -merkin hyvää mainetta.
<http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+WQ+P-2007-5938+0+DOC+XML+V0//FI>. Luettu 8.1.2017.

SERTY ry. <http://www.serty.fi/fi/toiminta-ja-jaesenet/liittyminen>. Luettu 23.1.2017.

Sähkölaitteiden valmistus, maahantuonti ja myynti. 2016. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukes.
[Http://www.tukes.fi/Tiedostot/sahko_ja_hissit/esitteet_ja_oppaat/sahkolaitteiden_valmistus_maahantuonti_ja_myynti.pdf](http://www.tukes.fi/Tiedostot/sahko_ja_hissit/esitteet_ja_oppaat/sahkolaitteiden_valmistus_maahantuonti_ja_myynti.pdf). Luettu 28.11.2016.

Taric-kysely. Euroopan komission verkkopalvelu.
[Http://tulli.fi/documents/2912305/3566790/Johdanto/392b95ae-26b0-443a-94ce-9f4c8e725cda?version=1.1](http://tulli.fi/documents/2912305/3566790/Johdanto/392b95ae-26b0-443a-94ce-9f4c8e725cda?version=1.1). Luettu 8.1.2017.

Tavaran tullinimike. Tulli. [Http://tulli.fi/yritysasiakkaat/tuonti/tavaran-tullinimike](http://tulli.fi/yritysasiakkaat/tuonti/tavaran-tullinimike). Luettu 8.1.2017.

Tullin tehtävät, strategia ja arvot. 2017. Tulli. [Http://tulli.fi/tietoa-tullista/tullin-toiminta/tehtavat-strategia-ja-arvot](http://tulli.fi/tietoa-tullista/tullin-toiminta/tehtavat-strategia-ja-arvot). Luettu 8.1.2017.

Tietoa tuottajavastuusta. Tuottajayhteisöjen neuvottelukunta.
[Http://www.tuottajayhteiso.fi/7520](http://www.tuottajayhteiso.fi/7520). Luettu 2.2.2017.

Tuottajayhteistöt. 2015. Tuottajayhteisöjen neuvottelukunta – TYNK.
[Http://www.tuottajayhteiso.fi/tuottajayhteisot2](http://www.tuottajayhteiso.fi/tuottajayhteisot2). Luettu 2.2.2017.

Uutiset. Elektroniikan Tukkukauppiat ETK ry. [Http://gotech.fi/uutiset](http://gotech.fi/uutiset). Luettu 8.12.2016

Valtioneuvoston asetus 2014/519. Valtioneuvoston asetus sähkö- ja elektroniikkalaiteromusta. Finlex. [Http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2014/20140519](http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2014/20140519). Luettu 4.2.2017.

Verheugen. 2008. Parliamentary questions.
[Http://www.europarl.europa.eu/sides/getAllAnswers.do?reference=P-2007-5938&language=EN](http://www.europarl.europa.eu/sides/getAllAnswers.do?reference=P-2007-5938&language=EN). Luettu 8.1.2017.

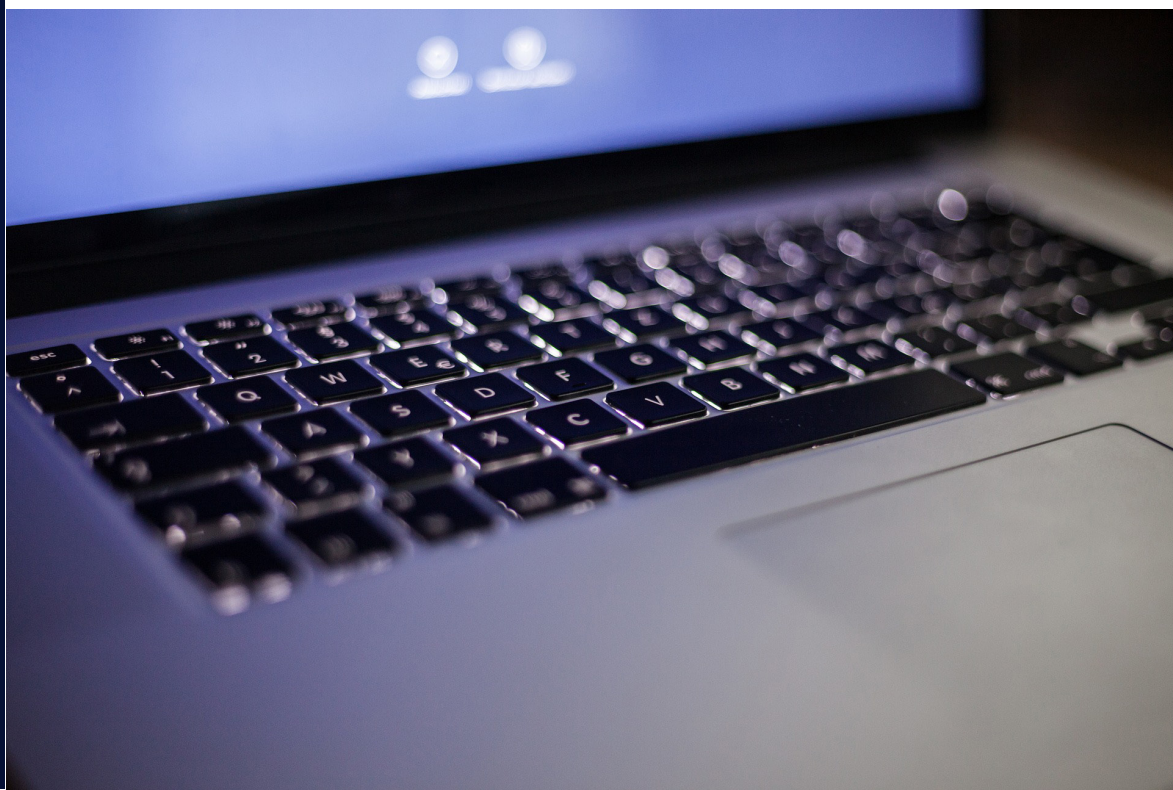
WEEE - Sähkö- ja elektroniikkalaiteromu. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukes.
[Http://www.tukes.fi/fi/Toimialat/Sahko-ja-hissit/Sahkolaitteet1/Sahkolaitteiden-vaatimukset/WEEE---Sahko--ja-elektroniikkalaiteromu/](http://www.tukes.fi/fi/Toimialat/Sahko-ja-hissit/Sahkolaitteet1/Sahkolaitteiden-vaatimukset/WEEE---Sahko--ja-elektroniikkalaiteromu/). Luettu 4.2.2017.

Älypuhelin. Kielitoimiston sanakirja. Kotimaisten kielten keskus.
[Http://www.kielitoimistonsanakirja.fi/älypuhelin](http://www.kielitoimistonsanakirja.fi/älypuhelin). Luettu 8.12.2016.

ELEKTRONIIKAN MAAHANTUONNIN HAASTEET

**Opas kuluttajaelektronikan maahantuontia
Kiinasta suunnittelevalle yrittäjälle**

SISÄLTÖ

Lukijalle	3
Tunnista itsesi	4
Vastuut	6
Tuojan vastuut kotimaassa	6
Vaadittavat sertifiikaatit ja merkinnät	7
CE-merkintä	7
WEEE	9
RoHS	10
Verot ja tullimaksut	11
Markkinat	12
Mitä Suomessa ostetaan?	12
Millaisia puhelimia Suomessa ostetaan?	14
Mistä tuotteet?	14
Toimittajan etsiminen verkossa	16
Messut ja tukkumarketit	17
Sopimus- ja maksuehdot kansainvälisessä kaupassa	17
Toimitusketju	18
Maksuehdot	19
Muista ainakin nämä	21
Sanasto ja lyhenteet	22
Incoterms-lausekkeet	22
Muita lyhenteitä ja termejä	23
Kirjallisuus	26
Hyödyllisiä verkkosivuja ja -oppaita	26
Kuvat	26

LUKIJALLE

Oletko aloittamassa tai ainakin harkinnut elektroniikka- ja sähkölaitteiden ja erityisesti tieto- ja mobiililaitteiden maahantuontia Kiinasta? Tuntuuko, että tiedät kaiken tarpeellisen varmistaksesi tuontitoiminnan sujuvuuden? Jos vastasit ensimmäiseen kysymykseen kyllä, tämä opas on sinua varten riippumatta vastauksestasi jälkimmäiseen kysymykseen. Sähkölaitteiden tuonti EU:n ulkopuolelta sen sisämarkkinoille ei ole kovin yksinkertainen asia, ja vaikka jo lullisit tietäväsi kaiken oleellisen, saattaa opasta lukiessasi vastaan tulla uusia tietoja ja ideoita tuontitoiminnan aloittamiseen ja harjoittamiseen.

Tässä oppaassa käydään läpi ensin maahantuontiin liittyviä käsitteitä, kuten sitä, mikä laskeetaan maahantuonniksi ja milloin taas tuojaan sovelletaan valmistajaa koskevia vastuuta, vaikka tuoja ei olisikaan valmistanut tuotetta itse. Lakisääteiset vastuut eivät siis yksin riipu siitä, kuka tuotteen on valmistanut ja kuka sen myy kuluttajalle, vaan siitä, mihin tuottajaluokkaan kukin toimija tiettyjen perusteiden mukaan kuuluu. Näistä lajitteluperusteista tuontiyrityksen on syytä olla selvillä varmistaakseen oman selustansa ja oman toimintansa kestävyuden.

Käyn läpi myös tilauksiin ja kuljetuksiin liittyviä käsitteitä, lyhenteitä ja sopimusehtoja, joilla on suuri merkitys tilauksia tehtäessä ja erityisesti siinä tilanteessa, jossa tilaukselle sattuu kuljetuksen aikana vahinko. Eri sopimus- ja toimitusehdot eroavat merkittävästi toisistaan siinä, kuka rahdin maksaa ja kenen varoista mahdolliset vahingot kuljetuksen aikana korvataan. Sujuvan ostoprosessin kannalta on myös oleellista tietää, mitä myyjä tarkoittaa kirjoittaessaan tarjoukseen MOQ, T/T tai FOB price tai tarjotessaan OEM tai ODM tuotteita. Nämä esimerkit vaikuttavat mm. ostajan kassavirtaan, katelaskentaan ja siihen, minkä brändin tuotteita ostaja käsiinsä saa.

Tuotteiden ostamiseen Kiinasta on eri vaihtoehtoja. Kiinassa on lukematon määrä jo pelkästään tieto- ja mobiilitekniikan valmistajia, tukkuliikkeitä ja agentteja sekä toimijoita, joilla jauhot pussissa eivät ole kovin puhtaita. Useat keinot eivät siksi ole täysin riskittömiä. Laadun tarkkaileminen maapallon toiselta puolelta käsin ei ole kovin helppoa. Pahimmassa tapauksessa varomaton ostaja maksettuaan koko kauppasumman saa kotiin tyhjän laatikon jos sitäkään, eikä toimittajasta näy enää jälkeäkään siinä vaiheessa, kun ostaja tajuaa tulleensa huijatuksi. Tämän oppaan jälkimmäisellä puoliskolla käydään läpi eri vaihtoehtoja ostamisen aloittamiseen sekä siihen liittyviä riskejä ja keinoja riskien minimoimiseksi.

Miika Granholm

Miika Granholm
Helsingissä 26.4.2017

TUNNISTA ITSESI

Kuviossa 1 on esitelty suuntaa antava kaavio eri toimijoiden määrittelystä. Voit sen avulla selvittää, mihin toimijaryhmään kuulut. Voit myös kuulua useampaan luokkaan. Jos esimerkiksi tuot pääasiassa valmiiden brändien tuotteita, mutta myös jotain itse suunnittelemaasi ja teettämäsi tuotetta tai valmista tuotetta omalla tuotemerkilläsi, kuulut luokkiin valmistaja ja maahantuojaja.

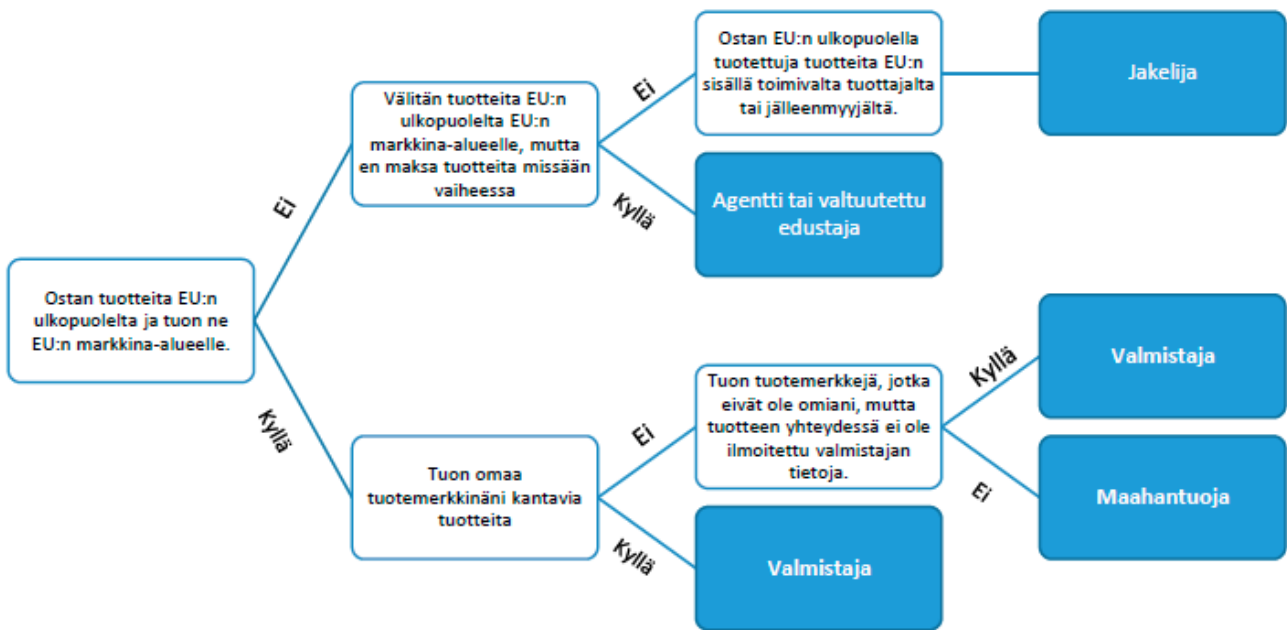
Yksinkertaisimmillaan **maahantuonti** voidaan määritellä tuotteiden tilaamiseksi ja kuljettamiseksi maan rajojen ulkopuolelta. Maahantuojaja on tällöin se, joka omistaa tuotteen sillä hetkellä, kun se kulkee maan rajan yli. Määritelmä on helposti ymmärrettävä ja selkeä, mutta juridisten vastuiden kannalta epätarkka. EU-lainsäädännössä toiminnanharjoittajat jaetaan neljään ryhmään: valmistaja, valtuutettu edustaja, jakelija sekä maahantuojaja. Tarkemmin maahantuonnilla tarkoitetaan EU:n ulkopuolelta hankitun tuotteen saattamista markkinoille EU-alueella ensimmäisen kerran. EU-asetuksen N:o 765/2008 määritelmän mukaan maahantuojaja on tällöin yhteisöön sijoittunut luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö, joka saattaa kolmannesta maasta tuotavan tuotteen yhteisön markkinoille. Koska Suomi kuuluu Euroopan unioniin, ovat Suomen rajat siis maahantuonnin näkökulmasta EU:n rajat.

Maahantuojaja ja **jakelija** eroavat toisistaan siinä, että jakelijaksi katsotaan luonnollinen tai oikeushenkilö, joka saattaa mark-

kinoille tuotteen EU:n sisältä, maahantuojaksi luonnollinen tai oikeushenkilö, joka saattaa markkinoille tuotteen EU:n ulkopuolelta. Maahantuontia on siis esimerkiksi elektroniikkalaitteen ostaminen Kiinassa toimivalta valmistajalta ja laitteen asettaminen myyntiin Suomessa. Jakeluksi katsotaan esimerkiksi Saksassa valmistetun ja sieltä toimitetun tuotteen myynti Suomen markkinoilla.

Valtuutettu edustaja on luonnollinen tai oikeushenkilö, joka on sijoittunut EU:n alueelle ja jolla on valmistajan valtuutus tiettyjen valmistajalle kuuluvien vastuiden hoitamiseen. Valtuutetulla edustajalla on oltava vähintään valtuutus pitää EU-vaatimustenmukaisuusvakuutus ja tekniset asiakirjat markkinaviranomaisen saatavilla ja luovuttaa ne markkinaviranomaiselle tarvittaessa sekä muutoin tehdä yhteistyötä paikallisten valvontaviranomaisten kanssa. Valtuutettu edustaja voi myös huolehtia CE-merkintöjen kiinnittämisestä tuotteisiin sekä EU-vaatimustenmukaisuusvakuutuksen laadinnasta. Myös maahantuojan on tehtävä yhteistyötä valvontaviranomaisen kanssa ja säilytettävä asiakirjat viranomaisten saatavilla. CE-merkintään ja EU-vaatimustenmukaisuusvakuutukseen maahantuojaja ei kuitenkaan voi puuttua. CE-merkintään ja EU-vaatimustenmukaisuusvakuutukseen perehdytään myöhemmin tässä oppaassa.

Valmistajalla tarkoitetaan toiminnanharjoittajaa, joka vastaa tuotteen valmistuksesta ja suunnittelusta. Myös maahantuojaja voidaan katsoa valmistajaksi, jos se valmistuttaa tai

Kuvio 1. Tunnista itsesi ja oman yrityksesi asema.

suunnitteluttaa tuotteen, jota markkinoi omalla nimellään tai tavaramerkillään. Valmistajan vastuita ei kuitenkaan sovelleta näin toimivaan maahantuojaan, jos alkuperäisen valmistajan tiedot on mainittu tuotteessa.

Ostaja ostaa aina myyjältä. Maahantuonnissa ostaja on tällöin tuoja ja myyjä viejä. Kun viejä ja tuoja sopivat kaupasta suoraan keskenään, puhutaan välittömästä tuonnista. Kumpikin taho voi myös käyttää kaupankäynnissä välijäsentä kuten agenttia tai komissionääriä. Jos kaupankäynnissä käytetään välijäsentä, on kyseessä suora tai epäsuora tuonti riippuen siitä, toimiiko välijäsenen viejän vai tuojan palveluksessa. Huomattavaa on, ettei epäsuoraa tuontia, jossa tuojan ja viejän välissä toimii kotimaassa tuojan nimiin toimiva omaa elinkeinoaan harjoittava välijäsen, katsota ostajan näkökulmasta enää varsinaisesti maahantuonniksi, koska kauppatapahtuma syntyy tällöin kahden kotimaassa toimivan yrityksen

kesken. Sähkölaitteiden maahantuoja on tällaisessa tapauksessa omaa elinkeinoaan harjoittava kotimaassa toimiva komissionääri tai agentti ja tuojan rooli muuttuu EU-lainsäädännön nojalla jakelijaksi. Ostajan vastuut muuttuvat maahantuojan vastuista jakelijan vastuiksi myös siinä tapauksessa, että välijäsenen toimii kotimaan ulkopuolella, mutta kuitenkin EU:n talousalueen sisällä.

Agentti ja jakelija voivat molemmat toimia viejän, kuten valmistajan ja ostajan ja tuojan, kuten kauppaketjun välijäsenenä. Erona on, että agentti saa provision viejän ja tuojan välisestä kaupasta, mutta ei tee omiin nimiinsä ostosopimusta viejän kanssa. Jakelija taas tekee sopimuksen ostajan kanssa joko suoraan tai välijäsenen avustuksella ja myy ostamansa tuotteet edelleen omaan lukuunsa.

VASTUUT

Tuojan ja viejän vastuut ja riskit tavarantoimituksessa riippuvat näiden välisestä sopimuksesta. Velvollisuudet määritellään toimituslausekkeilla, jotka ovat kirjain- ja sanayhdistelmiä. Yleisimmin kansainvälisessä kaupassa käytetään Kansainvälisen kaupakamarin Incoterms-ehtoja ja niiden tulkintasääntöjä. Näissä ICC-standardeissa on määritetty joitakin yleisiä nimikkeitä tavarantoimituksen vastuisiin liittyen. Näitä ovat

- EXW = Ex Works
- FCA = Free Carrier
- CPT = Carriage Paid to
- CIP = Carriage and Insurance paid to
- DAT = Delivered at Terminal
- DAP = Delivered at Place
- DDP = Delivered Duty Paid
- FAS = Free Alongside Ship
- FOB = Free on Board
- CFR = Cost and Freight
- CIF = Cost, Insurance and Freight.

Lausekkeet voidaan ryhmitellä niiden ensimmäisen kirjaimen perusteella, jolloin ensimmäisestä kirjaimesta voidaan päätellä, mihin saakka myyjä vastaa tuotteen toimituksesta. Myös sovellettava lainsäädäntö voidaan johdattaa lausekkeen ensimmäisestä kirjaimesta. Jos ei muuta ole sovittu, sovelletaan E-, F- ja C-ryhmän lausekkeiden osalta sen maan lain säädäntöä, johon myyjä on sijoittunut. Vastaavasti jos ei muuta ole sovittu, sovelletaan D-ryhmän lausekkeisiin ostajan maan lainsäädäntöä.

FAS-, FOB-, CFR- ja CIF-termit on tarkoitettu käytettäväksi vain vesiteitse tapahtuvassa rahdissa, vaikka niitä joskus näkeekin virheellisesti käytettävän muitakin kuljetusmuotoja koskevissa sopimuksissa ja tarjouksissa. Merkittävin ero termien välillä on, että C-alkuisissa sopimusehdoissa viejän vastuu tuotteiden perille saamisesta vahingoittumattomana siirtyy tuojalle kun viejä on toimittanut ne kuljetusliikkeelle. D-alkuisissa ehdoissa viejä vastaa tuotteista siihen saakka, että ne on toimitettu tuojan kotimaahan.

Ehdot siitä, kumman vastuulla on tuotteiden kuljetuksen järjestäminen ja kuljetuksista aiheutuvien kustannusten kantaminen, vaihtelevat suuresti sopimusmuodon mukaan. Esimerkiksi EXW tarkoittaa, että valmistaja vain valmistaa ja myy tuotteen, ostajan on järjestettävä tuotteelle kuljetus aina valmistajan varastolta tai tehtaalta asti. Toisessa ääripäässä on DDP, jossa viejä vastaa tuotteiden kuljetuksesta koko matkan ajan tuojan osoittamaan määränpäähen saakka ja huolehtii tarvittaessa myös veroista sekä tullimaksuista.

Tuojan vastuut kotimaassa

Kuluttajalla on oikeus valittaa ostamassaan tuotteessa olevasta kuuden kuukauden sisällä tavaran ostamisesta havaitsemastaan virheestä. On tärkeää huomata, että valituksen voi kuluttaja tehdä oman tahtonsa mukaan joko jälleenmyyjälle, maahantuojalle tai valmistajalle. Tuojan täytyy siis olla valmis vastaamaan tuotteessa olevasta virheestä ku-

luttajalle ja hakea tarpeen mukaan itse korvaus valmistajalta myöhemmin. Tämä virhevastuuksi kutsuttu kuluttajansuoja ei siis ole sama asia kuin takuu. Virhevastuussa ei ole selvää aikarajaa, jonka jälkeen se umpeutuu, vaan tuotteessa katsotaan olevan virhe, jos tuote ei kestä käytössä sellaista aikaa, jota perustellusti voisi odottaa. Virheellisyysdeksi katsotaan myös, jos tuote ei täytä viranomaisten määräyksiä. Sähkölaitteissa esimerkiksi puuttuvat turvallisuusmerkinnät, kuten CE-merkintä, katsotaan tuotteen virheellisyysdeksi.

Tuotteiden mukana on toimitettava asennus-, käyttö- ja hoito-ohjeet molemmilla kotimaisilla eli suomeksi ja ruotsiksi. Ilman näitä tuote katsotaan virheelliseksi ja kuluttajalla on oikeus valittaa virheellisyydestä virhevastuun nojalla. Kiinasta tuotteita tilattaessa niiden mukana harvoin tulee tarvittavia ohjeita suomeksi ja ruotsiksi. Sen sijaan ohjeet ovat yleensä kiinaksi ja englanniksi. Tässä tapauksessa jää siis tuojan vastuulle huolehtia, että ohjeista tehdään tarvittavat käännökset ja ne liitetään kuluttajalle annettavan tuotteen mukaan. Yksi mahdollisuus on tehdä käännos ja pyytää tavarantoimittajaa tulostamaan tai painattamaan ohjeet sekä liittämään ne pakkaukseen. Tämä kuitenkin usein maksaa lisää eikä välttämättä tule kyseeseen vielä pienissä tilauserissä. Niinpä aluksi on järkevintä tulostaa ohjeet itse ja huolehtia ne tuotteita ostaville asiakkaille tuotteiden mukana.

Jos tuoja toimii myös tuotteiden jälleenmyyjänä, on huomattava, että kuluttajalla on oi-

keus kaupan purkamiseen myös tuotteen toimituksen kohtuuttoman viivästyksen vuoksi. Jos siis myyt tuotetta, jota sinulla ei ole sillä hetkellä varastossa, kannattaa pitää huolta, että toimittajasi pystyy toimittamaan tuotetta riittävän nopeasti lisää. Toimitusten kohtuuttoman viivästyksen varalta on myös tuotteille hyvä olla useampia toimittajia. Näin et ole vain yhden toimittajan varassa tilanteessa, jossa kyseinen toimittaja ei jostain syystä kykene tuotteita lähettämään joko lainkaan tai riittävän nopeasti.

Maahantuojalla on myös vastuussa tuotteen turvallisuudesta. Yksityisen henkilön käyttöön tarkoitetun laitteen aiheuttaessa tarkoituksen mukaisessa käytössä vahinkoa käyttäjälle tai muulle omaisuudelle, on tuoja osaltaan vastuussa vahinkojen korvaamisesta ja vahingon syy selvittämisestä. Mikäli tuotteen suunnittelussa tai jossain valmistuserässä havaitaan puutteita, on tuojan, mahdollisesti yhteistyössä valmistajan kanssa, aloitettava tuotteiden takaisin veto markkinoilta.

VAADITTAVAT SERTIFIKAATIT JA MERKINNÄT

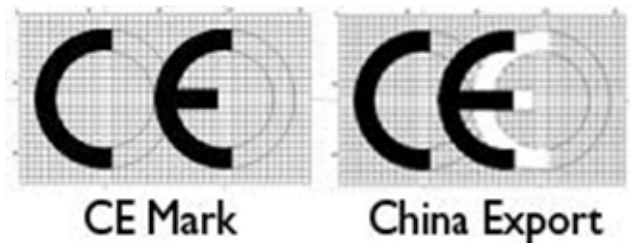
CE-merkintä

Lyhenne CE tulee ranskan kielen sanoista Conformité Européenne ja tarkoittaa ”Euroopan vaatimustenmukaisuus”. CE-merkinnän tarkoitus on siis osoittaa, että laite täyttää sille EU:ssa asetetut vaatimukset niin

turvallisuuden kuin ympäristön ja terveyden osalta. CE-merkinnän kiinnittämisestä laitteeseen huolehtii valmistaja tietyn protokollan mukaan. Ennen merkinnän kiinnittämistä valmistajan tulee testata tuote, varmistua, että laite täyttää EU:n vaatimukset ja laadittava tuotteesta tekniset asiakirjat. Erillisen arviointilaitoksen testausta ei usein tarvita, vaan valmistajan omat toimet riittävät.

Maahantuojan vastuulla on varmistaa, että sen tuomista laitteista löytyy CE-merkintä ja että merkintää on edeltänyt asianmukainen testaus. Kuluttajaturvallisuuslaki vuodelta 2011 sanoo yksiselitteisesti, ettei kulutustavaraa, jossa lainsäädännön edellyttämää CE-merkintää ei ole, saa saattaa markkinoille. Merkinnän on tavallisesti oltava itse laitteessa, paitsi sellaisessa tapauksessa, jolloin merkintä suoraan laitteeseen esimerkiksi sen muodon tai koon vuoksi ei ole mahdollista. Tällöin merkinnän on löydyttävä vähintään pakkauksesta tai käyttöohjeesta. Tuojan on hyvä myös hankkia käsiinsä CE-merkintään oikeuttavat tekniset asiakirjat sekä EU:n vaatimustenmukaisuusvakuutus tai ainakin varmistua, että nämä ovat saatavilla tarvittaessa. Vaatimuksen mukaisuusvakuutuksessa luetellaan direktiivit, jotka laitteen on täytettävä ja vakuutetaan, että tuote on käynyt läpi näitä direktiivejä koskevat testaukset. Oppaan liitteistä löydät mallin vaatimustenmukaisuusvakuutuksesta. Tuojan on pyydetäessä kyettävä esittämään nämä todisteet tuotteen vaatimustenmukaisuudesta esimerkiksi markkinaviranomaiselle tai tullille.

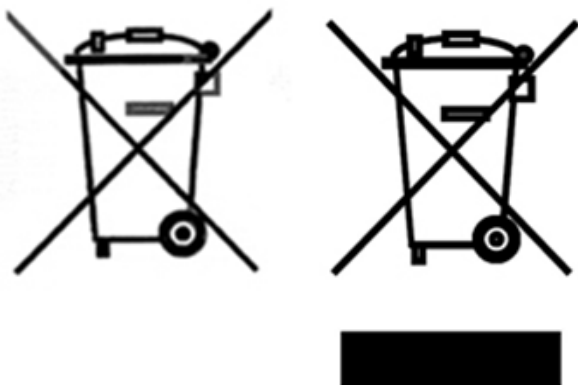
Merkintöjä tarkastellessa kannattaa olla tarkkana. EU-vaatimustenmukaisuusvakuutus kannattaa pyytää valmistajalta paitsi myöhempää tarvetta varten, myös varmistaa, että laitteessa oleva merkintä on nimenomaan Conformité Européenne -merkitystä tarkoittava. Kiinassa on nimittäin käytössä CE-merkintää vastaava merkintä, joka tulee sanoista China Export. Ero näiden kahden merkin välillä on hyvin pieni ja on sitä todennäköisesti tarkoituksella. Alla on kuvattuna sekä Conformité Européenne -merkintä että China Export-merkintä.

Vuonna 2010 Suomessa annettu laki CE-merkintärikkomuksista määrää, että se, joka kiinnittää laitteeseen tai sen pakkaukseen merkinnän tai kirjoituksen, joka saattaa johtaa kuluttajaa harhaan merkinnän oikeasta tarkoituksesta, voidaan tuomita sakkoon. Tois-taiseksi ei ole tapauksia, jossa tuoja olisi tuomittu erehdyttävästi Conformité Européenne -merkintää muistuttavasta China Export merkinnästä, mutta varuillaan kannattaa tuojan-kin silti olla. Vaikka tuoja välttyisikin sakko-rangaistukselta, voi valvontaviranomainen määrätä myyjän poistamaan markkinoilta ilman tarvittavia merkintöjä myytävät tuot-teet. Tällaisessa tilanteessa saattaa olla, että varastoon jää suuri erä tuotteita, joita ei voi myydä, eikä myöskään palauttaa valmistajal-le. Hävikistä koituvat kustannukset jäävät siis helposti yksin toiminnanharjoittajan kannet-tavaksi.

WEEE

WEEE- eli Waste Electrical and Electronic Equipment -direktiivillä ennaltaehkäistään sähkö- ja elektroniikkalaitteista aiheutuvan romun syntymistä. Tarkoituksena on myös edistää romun uusiokäyttöä ja kierrätystä. Tuottaja, jollaiseksi luetaan tässä yhteydessä valmistajat, jälleenmyyjät ja maahantuojat, velvoitetaan direktiivillä huolehtimaan markkinoille saatetun laitteen erilliskeräysmerkinnästä ja tuotteiden kuluttajille maksutomasta kierrättämisestä niiden käyttöään päätyttyä. Erilliskeräysmerkintä on jäteastia, jonka yli on vedetty rasti. Vuoden 2005 jälkeen markkinoille saatetuissa laitteissa jäteasian alle merkitään vielä musta palkki.

Käytössä on direktiiviin liittyvä tuottajavastuu, joka Suomessa on sisällytetty osaksi jätelakia. Lain mukaan valmistaja ja tuottaja ovat velvoitettuja hoitamaan valmistamiensa ja tuomiensa laitteiden kierrätyksen omalla kustannuksellaan. Kustannus voidaan sisällyttää tuotteen myyntihintaan kuten mikä tahansa muukin kustannus, mutta tämä summa ei saa erikseen olla kuluttajan nähtävillä eikä kustannusta voida kuluttajalta periä jälkikäteen. Palautus laitteille on järjestettävä niin, että se on kuluttajille mahdollisimman vaivatonta ja

European Recycling Platform

European Recycling Platform (ERP) on kansainvälinen tuottajayhteisö, jonka palveluihin kuuluvat sekä sähköelektroniikkaromun että niiden sisältämien akkujen ja paristojen kierrätys. ERP:lta saa myös apua pakkausten asianmukaiseen kierrättämiseen, ja se on ainoa yleiseurooppalainen tuottajavastuuyhteisö, jonka kautta yritys voi hoitaa esimerkiksi paristojen tuottajavastuunveloitteet Suomen lisäksi yli 40 muussa maassa. ERP Finland ry on siis hyvä valinta, jos toimintaa on tarkoitus laajentaa myös Suomen ulkopuolelle.

Vuonna 2013 ERP:n kautta kierrätettiin yksin Suomessa yli 23 000 tonnia sähkölaitteita ja 240 tonnia akkuja ja paristoja. Kumulatiivinen summa ERP:n kierrättämille laitteille ja akuille oli vuoden 2013 loppuun mennessä 2 miljoonaa tonnia.

Liittymismaksu vuonna 2017 on 350 € (+ alv.) ja vuosimaksu 200 € (+alv.) sellaisille tuottajille, joiden Suomen markkinoille tuoma määrä on alle 1 000 kg elektroniikkaa ja alle 200 kg paristoja ja akkuja. Yli 1000kg elektroniikkaa tai yli 200 kg paristoja ja akkuja tuovan tuottajan liittymismaksu sama, mutta vuosimaksu 350 € (+alv). Hinta on tuottajayhteisöistä alhaisimpia sillä esimerkiksi SERTYn alhaisin mahdollinen liittymis- ja vuosimaksu ovat vuonna 2017 yhteensä 1000 € (+alv) sisältäen vasta elektroniikan osuuden, ei siis paristoja ja akkuja.

Harmillisesti olen joutunut toteamaan, että ERP Finland ry:n muita vastaavia yhteisöjä edullisemmalla jäsenyydellä on myös varjopuoli. Tätä kirjoittaessani olen lähettänyt viestiä ERP:lle kuudesta eri asiasta. Kustakin asiasta olen joutunut lähettämään viestiä vähintään kahdesti, ennen kuin olen saanut vastauksen. Toisaalta esimerkiksi Elker Oy, johon kuuluvat Selt ry, ICT-tuottajaosuuskunta ja Flip ry, ei koko tänä aikana ole vastannut kertaakaan. Jos arvostaa hintaa enemmän saamaansa palvelua, kannattaa oman kokemukseni perusteella kääntyä SER-tuottajayhteisö ry SERTYn puoleen.

ohjeet palautuksesta kierrätykseen ovat kuluttajien saatavilla.

Tuottajavastuu koskee mm. sähkö- ja elektroniikkalaitteita, paristoja ja akkuja sekä näiden pakkauksia. Pakkauksia vain siinä tapauksessa, että tuottajan liikevaihto on yli miljoona euroa vuodessa. Vastuun täyttämiseen on kaksi eri vaihtoehtoa. Tuottaja voi hoitaa vastuun itse ja toimittaa Pirkanmaan ELY keskukselle vuosittain tiivistelmän tekemästään kirjanpidosta, josta käy ilmi markkinoille saatettujen laitteiden ja niiden palautusten sekä uudelleen käyttöön tai kierrätykseen ohjauksen määrä. Tuottajan on tässä tapauksessa myös toimitettava ELY keskukselle vakuus, joka kattaa tuotteiden kierrätyksen kulut. Toinen vaihtoehto on liittyä jonkin tuottajayhteisön jäseneksi, jolloin yhteisö hoitaa ELY keskukselle raportoinnin jäseniensä puolesta ja perii tästä jäseniltä vuosimaksun. Tuottajayhteisöön kuulumisen ei kuitenkaan poista tuottajan velvollisuutta pitää kirjaa toimittamisestaan ja palautuneista laitteista.

Suomessa toimii lukuisia eri aloihin liittyviä tuottajayhteisöjä joista tunnetuin lienee pantillisten juomapakkausten kierrätyksestä huolehtiva Suomen palautuspakkaus Oy PALPA. Sähkö- ja elektroniikkalaitteiden osalta kyseeseen tulevat SER-tuottajayhteisö ry SERTY, ICT-Tuottajaosuuskunta Ty, Flip ry, Selt ry sekä ERP Finland ry. Tuottajayhteisöä valitessa, on syytä huomata, ettei koko tuottavastuu välttämättä hoidu yhden yhteisön kautta, vaan esimerkiksi itse laitteen vuoksi on liityttävä yhteen yhteisöön ja laitteen sisältämän akun vuoksi toiseen. Edellä lueteltujen lisäksi löy-

tykin tuottajayhteisöjä, kuten Recser Oy, jonka kautta laitteiden sisältämien akkujen ja paristojen tuottajavastuu on mahdollista täyttää.

RoHS

Euroopan unionin direktiivi, numeroltaan 2011/65/EU, rajoittaa tiettyjen vaarallisten aineiden käyttöä elektroniikka- ja sähkölaitteissa. Aineet ovat kadmium, elohopea, lyijy, kuudenarvoinen kromi, polybromibifenyyl (PBB) ja polybromidifenyylieetteri (PBDE). Nämä rajoituksen koskevat laitteita, jotka on saatettu markkinoille 1.7.2006 jälkeen. Direktiivi tulee vuoden 2019 heinäkuussa laajenemaan kuluttajaelektroniikkalaitteiden osalta ja kattamaan sen myötä myös muita vaarallisiksi luokiteltuja yhdisteitä, kuten dibutyyliiftalaatti ja butyylibentsyyliiftalaatin. Yllä lueteltujen aineiden käyttöä ei ole kokonaan kielletty, vaan kadmiumin osuus laitteen kokonaispainosta saa olla enintään 0,01 % ja muiden aineiden osuus kokonaispainosta 0,1 %.

Ennen vuotta 2008 ei määritelty sitä, miten RoHS-säädösten mukaisuus näytetään, mutta direktiivin uudistuksen yhteydessä tähänkin otettiin kantaa. Valmistaja vahvistaa laitteen täyttävän sille EU:n markkinoilla asetetut direktiivit laatimalla tarvittavat tekniset asiakirjat ja dokumentit, joissa se vakuuttaa laitteen asetusten mukaisuuden. Prosessi on nykyään osana EU-yhdenmukaisuusasetusta ja RoHS-direktiiviin liittyvät tarkastuskohdat ja ehdot ovat mukana CE-merkintäprosessissa. Tälle

direktiiville ei siis ole omaa merkkiään, vaikka välillä laitteissa näkeekin mitä erilaisempia RoHS-logoja, vaan se sisältyy laitteen CE-merkintään ja EU-yhdenmukaisuusvakuutukseen.

VEROT JA TULLIMAKSUT

Tilattaessa Suomeen tuotteita EU:n ulkopuolelta peritään niistä tullauksen yhteydessä kulloinkin voimassa oleva arvonlisävero sekä tuotteista riippuvat tullimaksut. Tietotekniikan kohdalla tullimaksuja ei yleensä ole, vaan tietokoneet, puhelimet ja tabletit ovat tullittomia. Arvonlisävero niistä kuitenkin maksetaan, kuten kaikista tilauksista, joiden arvo ylittää 22 euroa. Tämä maksettu arvonlisävero on luonnollisesti vähennyskelpoista myöhemmin edelleen myymistäsi tuotteista perittyjä arvonlisäveroja maksettaessa. Käytännössä tämä tarkoittaa, että jos tilaat EU:n ulkopuolelta matkapuhelimen, jonka hinta on 100 euroa, maksat siitä tullauksen yhteydessä lisäksi 24 % eli 24 euroa arvonlisäveroa. Myöhemmin myydessäsi tuotteen edelleen 200 euron verottomaan hintaan, perit asiakkaalta lisäksi 48 euron arvonlisäveron. Koska tullauksen yhteydessä maksoit jo tuotteesta 24 € arvonlisäveroa, voit vähentää sen nyt perimästäsi vero-osuudesta ja tilittää jälleennyynnistä kertyneestä 48 €:n verosta vai 24 € verottajalle.

Tulliselvityksen voi tehdä itse verkossa tai tullin toimipisteessä siinä vaiheessa, kun tilaus on saapunut tullivarastoon. Jos kaikki asiakirjat ovat nopeasti saatavilla, ei tulliselvityksen tekeminen ole kovin vaikeaa. Haasteellisin osuus on selvittää tilattujen tuotteiden

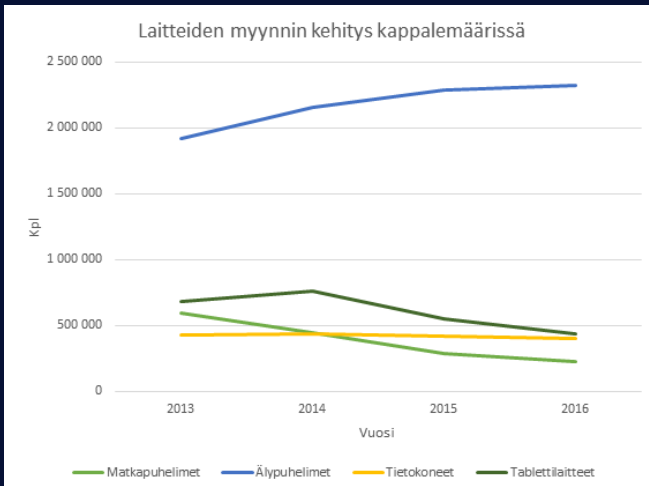
kansainväliset käyttötariffit, mikäli niitä ei saapumisilmoituksessa ole valmiiksi kerrottu.

Tuontia koskevat käyttötariffit ovat rakenteeltaan 10 numeroisia numeroyhdistelmiä joihin lisätään tarvittaessa 4 merkkiset lisäkoodit. Nimikkeistössä on 98 eri käyttötariffiryhmää. Käyttötariffin neljä ensimmäistä numeroa muodostavat päänimikkeen ja loput kuusi numeroa alanimikkeen. Käyttötariffien lähtökohtana ovat yleisesti kansainvälisessä kaupassa käytössä olevat kuusi numeroiset harmonisoidut koodausjärjestelmät (HS) joihin lisätään kaksinumeroiset CN-koodi ja TARIC-koodi. Esimerkiksi matkapuhelimet kuuluvat sähkölaitteiden ryhmään 85, niiden puhelimet-päänimike on 8517, ja alanimike langattomissa verkoissa toimiville puhelimille on 12. Koko matkapuhelimen käyttötariffi on tällöin 8517 1200 00. Seuraavassa kuviossa on esitelty käyttötariffin rakenne tarkemmin.

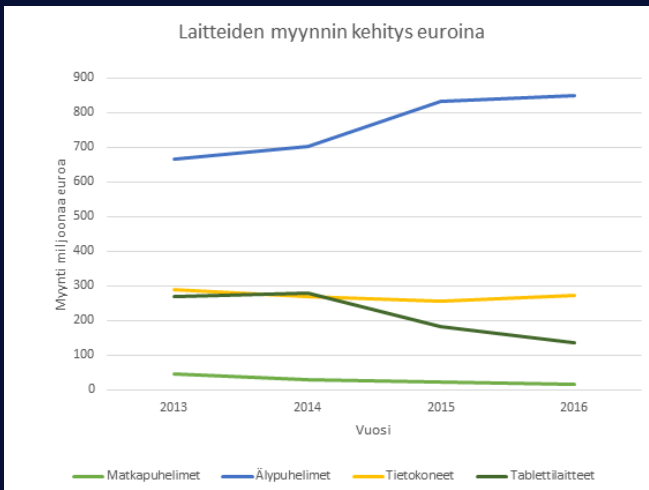
HS-koodi	CN-koodi	TARIC-koodi
8517 12	00	00

Kuvio 2. Taric-koodin rakenne

Jos tulliselvityksillä ei halua vaivata päätään, tekevät monet kuljetusliikkeet selvityksen tilaajan puolesta korvausta vastaan. Esimerkiksi DHL, joka tuntuu monissa tilanteissa olevan edullisin kuljetusliike, tekee tulliselvityksen hinnalla, joka riippuu tilauksesta kannettavien verojen ja tullimaksujen määrästä. Hinta tämän oppaan kirjoittamishetkellä on 5 % tilauksesta kannettavien verojen ja tullimaksujen summasta, kuitenkin vähintään 24,80 €. Lisäksi jos eri tuoteryhmiä on enemmän kuin viisi eli tilauksen tulliselvitys sisältää yli viisi

Kuvio 3. Tieto- ja mobiilitekniikkatuotteiden myynnin kehitys kappalemäärissä mitattuna (Kodintekniikkaindeksi 1–12/14; Kodintekniikkaindeksi 1–12/16).

Kuvio 4. Tieto- ja mobiilitekniikkatuotteiden myynnin kehitys rahassa mitattuna (Kodintekniikkaindeksi 1–12/14; Kodintekniikkaindeksi 1–12/16).

tariffia, tulee hintaa lisää 25 € + alv. Jostain syystä DHL on alkanut periä 20 euron suuruisen tullausmaksun myös siinä tilanteessa, että tilaaja tekee tulliselvityksen itse. Mikäli siis tilauksesta kannettavien verojen ja maksujen yhteismäärä jää alle 496 euron ja eri tuoterhyymiä eli tariffeja on vähemmän kuin viisi, kannattaa vakaasti harkita tullauksen ulkoistamista DHL:lle hintaan 24,80 €. Perustelen tämän sillä, että yrittäjän aika, jota selvityksen tekemiseen menee nopeimmillaankin kokemukseni mukaan 15–30 minuuttia, on mielestäni arvokkaampaa kuin mainittujen itse tullausten ja ulkoistetun tullauksen minimihinnan erotus. Suuremmissa tilauksissa kannattaa jo itse opetella tuliselvityksen tekeminen.

MARKKINAT

Mitä Suomessa ostetaan?

Suomessa myytiin vuonna 2016 ETK ry:n teettämän tilaston mukaan 223 848 matkapuhelinta, 2 324 152 älypuhelinta, 400 160 tietokonetta ja 439 251 tablettilaitetta. Vuoteen 2015 verrattuna älypuhelinien myynti oli 1,4 % kasvussa, muissa tuotteissa laskua kertyi muutamasta prosentista reiluun 20 prosenttiin. (Kodintekniikkaindeksi 1–12/16, 2017.) Oheisesta kuvioista 3 nähdään, miten näiden tuotteiden markkinat ovat kehittyneet vuosien 2013 ja 2016 välisenä aikana.

Kuviossa 4 on esitettyä matkapuhelinten, älypuhelinien, tablettilaitteiden sekä tietokoneiden myynnin kehitys euroissa mitattuna. Kehitys noudattelee kuviossa 3 esitettyjen

kappalemääräisten myyntien kehitystä älypuhelimia luukuunottamatta. Niissä rahamääräisen myynnin kasvu näyttää olevan suurempi suhteessa kappalemäärän kasvuun vuosien 2014 ja 2015 välillä. Tämä voi selittyä esimerkiksi tuotteiden hintojen nousulla. Myytyjen tietokoneiden hinnoissa näyttää olleen pientä vaihtelua vuosien 2013 ja 2016 välillä, mutta ero ei ole merkittävä.

ETK ry:n tilastoista voidaan laskea, että myytyjen älypuhelimien keskihinta oli vuonna 2015 noin 363 euroa ja vuonna 2016 oli noin 365 euroa sisältäen arvonlisäveron. Tuojan kannattaa siis pyrkiä hankkimaan laitteita, joiden verollinen jälleenmyyntihinta on linjassa näiden keskiarvojen kanssa. Tämä tarkoittaa, että tuotteen, josta voidaan markkinoilla pyytää noin 360 euron verollista hintaa, ostohinta on sellainen, johon tuoja voi laittaa oman katteensa ja arvonlisäveron.

Mitään yhtä ainoaa ja oikeaa kateprosenttia ei ole olemassa, vaan tarvittava voitto jokaisesta myydystä laitteesta riippuu myynnin volyymistä ja yrityksen kulurakenteesta. Jos kuitenkin katsotaan esimerkiksi Verkkokauppa.comin tuloslaskelmaa vuodelta 2016, vaikuttaa sen myyntikate olevan noin 15 % liikevaihdosta. Tällä katteella 360 eurolla myytävän tuotteen verottoman myyntihinnan pitäisi olla noin 290 € ja sisäänostohinnan noin 247 € sisältäen kuljetus- ja tullauskustannukset.

Osoitteesta gotech.fi/category/tilastot/ on mahdollista tutkia myös muiden kuluttajae-

Kuvio 5. Ominaisuudet, jotka löytyvät Suomessa eniten myydyistä puhelinmalleista.

Elektroniikkatuotteiden myynnin kehitystä.

Millaisia puhelimia Suomessa ostetaan?

Puhelimien ominaisuuksista selvässä kasvussa ovat NFC-tunnistus ja 4G- (LTE) verkkotuki. Vuonna 2015 myydyistä puhelimista jo noin joka kolmas tukee LTE-verkkoa ja NFC-tunnistusta, kun vastaava luku vuotta aiemmin oli noin joka viides. Bluetooth ja kamera ovat puhelimien vakiovarusteita, sillä yli 90 %:ssa puhelimista löytyvät nämä ominaisuudet. WLAN- ja GPS-tuki löytyy hieman alle 70 %:ssa markkinoilla olevista puhelimista. Kosketusnäytölliset älypuhelimet kattavat markkinoista 65,5 % osuuden. Yleisin näytön koko on 4–4,9 tuumaa (41 % puhelimista). Yli 5 tuumainen näyttö on 12,5 %:ssa puhelimista. Alle kolmetuumainen näyttö löytyy vain noin prosentista malleja. Yli neljätuumaisten näyttöjen määrä on kasvussa. Vuonna 2014 yli neljän tuuman näyttö löytyi vajaasta 50 %:sta kun 2015 vastaava luku oli yli 40 %. Suhteellisesti eniten kasvoi yli viisituumaisten näyttöjen määrä (2014: 5 %, 2015: 12,5 %).

Älypuhelimien käyttöjärjestelmistä suosituin on Android-käyttöjärjestelmä. Kaikista markapuhelimista noin joka kolmannessa käyttöjärjestelmänä on Android. Kaikista älypuhelimista siis noin puolet käyttää Android-käyttöjärjestelmää. Windowsin osuus markkinoista on 17 % ja Applen iOS-käyttöjärjestelmä on 13,5:ssa puhelimia. Nokian vanha Symbian käyttöjärjestelmä löytyy vielä muutamasta prosentista puhelimia, mutta on selvästi häviämässä kokonaan muutaman vuoden sisällä.

MISTÄ TUOTTEET?

Kun olet selvittänyt, millaisia tuotteita Suomessa ostetaan, voit alkaa suunnittelemaan omaa tarjontaa. Mieti, mitä tuotteita kannattaa hankkia eli mitkä tuotteet pystyt myymään edelleen ja mitä niistä voit maksaa, jotta niistä jälleenmyytynä käteen jäävä kate on riittävä. Kun nämä asiat ovat selvillä, voit alkaa etsimään ehtoihisi sopivia tuotteita ja niiden toimittajia.

Helpoin tapa lähteä etsimään tuotteita löytyy internetistä. Kiinalaiset palvelut kuten Alibaba, Global Source ja Made-in-China ovat täynnä kiinalaisia valmistajia ja tukkukauppiaita sekä myyntiagenteja. Myytävien tavaroiden joukossa on kaikki mahdollinen ja mahdoton. Ainakin Alibaban kohdalla tuntuu, että jos jotain tuotetta ei löydy, sitä ei ole vielä edes keksitty.

Tarkastellaan näiden palveluiden toimintaa hieman lisää, mutta alkuun varoituksen sana. Jos tuote on liian halpa ollakseen totta, sitä se todennäköisesti myös on. Merkittävästi muita vastaavia tuotteita halvempi hinta on ensimmäinen varoitus mahdollisesta huijauksesta. Jos päädyt tilaamaan tällaisen tuotteen, saatat olla, ettet tule koskaan sitä samaan tai jos tuote toimitetaan, se ei ole aivan sitä, mitä on sovittu.

Jokainen on lomamatkoillaan törmännyt kelloihin, joita myydään Rolexina, vaikka ovat arvotonta rihkamaa tai vaatteisiin ja lauk-

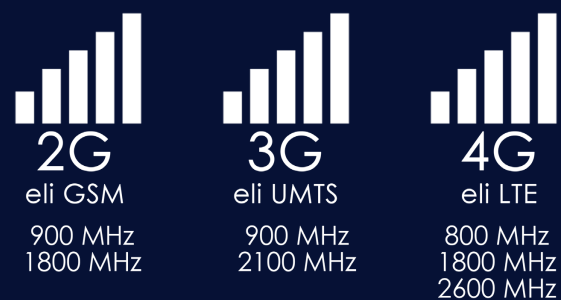
kuihin, joita kaupitellaan arvokkaiden brändien nimellä ja logoilla, vaikka näillä ei ole mitään tekemistä kyseisen brändin kanssa. Sama ilmiö on yleistymässä myös mobiili- ja tietotekniikkatuotteissa. Sanomalehti Kaleva uutisoi vuonna 2015 tapauksesta, jossa tulli oli pysäyttänyt suuren 2 500 puhelimen erän. Kaikki pysäytetyt puhelimet olivat tuoteväärännöksiä eri valmistajien malleista, useimmat kopioita näiden valmistajien lippulaivamalleista. Jos siis joku myy vaikkapa uusinta Huaweiin lippulaivamallia puolella sen tyyppilisestä jälleenmyyntihinnasta, pitäisi hälytyskellojen alkaa soida.

Jos osaa suhtautua terveeseen epäilevästi Alibaban kaltaisten verkkopalveluiden tarjontaan, on sitä kautta mahdollista löytää hyviä tuotteita kilpailukykyiseen hintaan. Tunnettujen brändien malleja et sieltä löydä niin edullisesti, että pystyisit kilpailemaan suurien pelureiden kanssa, joilla on tilausten volyymin vuoksi hyvät neuvotteluvaltit suoraan valmistajien kanssa. Jos kuitenkin jaksat hetken katsella, tulee vastaan myös sellaisia merkkejä, joita ei kotimaan markkinoilla vielä ole. Hintakin on usein globaaleja brändejä sopivampi. Muista kuitenkin näissä tilanteissa tarkistaa, että tuotteissa on kaikki tarvittavat sertifikaatit ja merkinnät. Jos tuote on suunniteltu esimerkiksi Aasian markkinoille, se tuskin on käynyt läpi maksullista EU:n yhdenmukaisuusselvitystä, eikä siinä silloin ole vaadittua CE-merkintää.

Matkapuhelinverkoissa toimivia laitteita hankittaessa on myös syytä olla tarkkana, että

Esimerkki elävästä elämästä

Jätin itse taannoin ostoilmoituksen Alibaba-verkkopalveluun älypuhelimista. Mukaan ilmoitukseen laitoin puhelinten minimiväestimet. Hetken päästä tarjouksia alkoikin tulla suoraan sähköpostiin. Ehdin jo innostua saamistani tarjouksista, joissa Suomen markkinoilla arvoltaan yli 300 euron puhelimia tarjottiin noin 100 euron hinnalla. Laskin nopeasti mahdolliset katteet ja voitot ja varasin jo melkein matkaa Balille, kunnes aloin tarkastelemaan asiaa tarkemmin. Ensinnäkin, virallisten ja vahvistettujen yritysten tarjoukset tulevat Alibabassa tavallisesti palveluun ostoilmoituksen vastauksiin, eivät sähköpostiin. Toiseksi kaikki nämä ”loistavat” tarjoukset tulivat sähköpostiosoitteista, joiden loppuosa oli @vip163.com. Tämä sähköpostipalvelu osoittautui anonyymiksi sähköpostiohjelmaksi, jossa käyttäjän ei tarvitse antaa itsestään tietoja. Googlettamalla sähköpostiosoitteen loppuosan löytyikin sivu tolkulla varoituksia huijauksista, joissa kyseistä sähköpostiohjelmaa oli käytetty. Kannattaa siis aina muistaa, että yritys, joka ei käytä oman yrityksensä virallista sähköpostia, ei välttämättä ole yritys laisinkaan.

Lisäksi DNA on käyttänyt helmikuun 2017 alusta lähtien taajuutta 700 MHz ja yrityspalveluihin keskittynyt Ukkoverkot vuodesta 2014 lähtien taajuutta 450 MHz.

Kuvio 6. Suomessa käytössä olevat matkapuhelintaajudet.

Esimerkki elävästä elämästä

Kuluttajansuojalaissa todetaan, että tavaran tulee soveltua sellaiseen käyttötarkoitukseen, johon kuluttaja voi sen kohtuudella olettaa soveltuvan. Mikäli puhelin tai muu mobiililaitte ei tue Suomessa toimivien teleoperaattoreiden käyttämiä taajuuksia, ei puhelimella voi silloin soittaa tai tabletilla päästä internetiin sen oman sim-kortin avulla. Tällöin tavarassa katsotaan olevan virhe. Markkinaoikeus käsitteli vuonna 2016 tähän aiheeseen liittyvää tapausta, jossa asiakkaalle oli myyty tehdaskorjattu puhelin. Puhelin ei kuitenkaan käytössä löytänyt verkkoa, ja asiakkaalle toimitettiin korvaukseksi uusi tehdaskorjattu puhelin. Kummassakin tapauksessa kyseessä oli laite, joka valmistajan testissä todettiin Amerikan markkinoille tarkoitetuksi laitteeksi. Suomessa ja Amerikan markkinoilla toimivat operaattorit käyttävät eri taajuusalueita, eikä näin ollut ihme, ettei puhelin löytänyt verkkoa. Myyjä veloitettiin palauttamaan asiakkaalle koko kauppasumma ja laitteen palauttamisesta asiakkaalle aiheutuneet postituskulut.

EU:n vaatimien turvallisuusmerkintöjen lisäksi laite toimii Suomen puhelinverkoissa. Moni ei tule ajatelleeksi, että eri maissa käytetään eri taajuuksia matkapuhelimien puheluiden, tiedon ja viestien siirtämiseen. Suomessa yleisesti käytössä olevat taajuudet on lueteltu alla. Taajuuksia tarkastellessa on hyvä huomata, että vaikka laite tukisi jotain taajuusaluetta esimerkiksi UMTS-verkossa, se ei tue sitä automaattisesti LTE-verkossa. Suomessa käytössä olevat taajuudet on kuvattu kuviossa 6.

Toimittajan etsiminen verkossa

Toimittajan etsiminen on hyvä aloittaa siitä, että pohdit mahdollisimman tarkkaan, millaisia tuotteita olet etsimässä. Kun sinulla on tarkat speksit haluamistasi tuotteista, voit esimerkiksi tehdä ostoilmoituksen Alibaba-verkopalvelussa, jolloin myyjät ottavat sinuun yhteyttä eikä sinun tarvitse käyttää kallista aikaasi loputtomien tuotelistojen tutkimiseen. Kun olet saanut mielestäsi riittävästi tarjouksia, on seuraava vaihe ottaa tarjousten antajista selvää:

- Onko tarjouksen lähettäjä oikea olemassa oleva yritys?
- Ovatko tarjouksessa olevat tuotteet sitä, mitä ilmoituksessasi pyysit?
- Pystyykö myyjä toimittamaan haluamiasi tuotteita riittävästi ja toivomassasi aikataulussa?
- Miten laitteiden takuuasiat hoituvat myyjän kanssa?
- Pystyykö neuvottelemaan hinnasta toimittajan kanssa?

Valitse selvityksesi perusteella muutamia po-

tentiaalisia toimittajia, joiden kanssa jatkat neuvotteluja. Lopulta jäljelle olisi hyvä jäädä kaksi tai kolme toimittajaa tuotetta tai tuoteryhmää kohden. Yhden toimittajan varaan ei kannata jättäytyä, sillä jos tämän toimittajan kanssa tulee ongelmia tuotteen saatavuudessa tai sopimusasioissa, ei sinulla ole valmiina varasuunnitelmaa tilausten hoitamiseksi.

Ennen suurempia tilauksia kannattaa toimittajilta tilata mallikappaleet haluamistasi tuotteista. Näin pystyt varmistamaan, että tuote on sellainen kuin sen halusit olevan ja samalla näet, miten tilaus ja toimitus sujuvat. Mallikappaleiden tilaaminen ehkäisee myös huijatuksi tulemisen riskiä. Jos kyseisellä toimittajalla ei olisikaan tekemästasi esiselvityksestä huolimatta täysin puhtaat jauhot pussissa, on parempi todeta se mallikappaleiden tilausten yhteydessä sen sijaan, että menetäisit koko varastoon varaamasi rahat.

Messut ja tukkumarketit

Jos haluaa päästä tapaamaan mahdollisia toimittajia kasvotusten ennen yhteistyö aloittamista, kannattaa vierailta Kiinassa järjestettävillä messuilla tai Kiinan suurkaupungeista löytyvissä tukkumarketeissa. Suurimmat yleismessut, joissa ensimmäisen viikon aikana on myös lukuisia elektroniikkavalmistajia ja tukkuliikkeitä, ovat Guangzhoun Canton Fair eli Kantonin messut. Suuria tukkumarketteja löytyy lähes jokaisesta Kiinan kaupungista, mutta suurin lienee Yiwu International Trade City noin muutaman tunnin ajomatkan päässä Shanghaista.

Kantonin puolivuositaisilla kaksi viikkoa kestäväillä messuilla on ensimmäisen viikon aikana 18 000 osastoa, joilla yritykset tarjoavat maailmalta saapuneille ostajille raaka-ainetta, koneita ja elektroniikkaa, tekstiilejä sekä elintarvikkeita. Jälkimmäisellä viikolla messualue täyttyy kaikesta muusta mahdollisesta. Yiwussa tuottajat ja tukkukauppiat esittelevät tuotteitaan ympäri vuoden. Tukkumarket on vuosien varrella laajentunut jo viiden valtavien rakennuksen kokoiseksi kompleksiksi, jossa kierreltävänä on yli 4 000 000 neliötä.

Messut ja tukkumarketit ovat hyviä kohtaustapaikkoja niin uusien kuin vanhojenkin toimittajien tapaamiseen. Niissä kannattaa vierailta pysyäkseen kartalla toimialansa uusista tuotteista ja haistellakseen tulevia trendejä. Aloitettavan yrittäjän ostospaikoiksi ne eivät kuitenkaan välttämättä sovellu, sillä näissä tavaraa myydään vain konteittain. Pienten tavarajien tilaaminen ei siis messuilta ja tukkutoreilta usein ole mahdollista.

SOPIMUS- JA MAKSUEHDOT KANSAINVÄLISESSÄ KAUPASSA

Sopimussuhteisiin liittyy usein riskejä, joita sopimusehdoin ja lainsäädännön avulla jaetaan sopimuskumppaneiden kesken. Sopimusriskien hallinnan kannalta merkittävin tekijä on aika ennen sopimuksen allekirjoittamista. Allekirjoittamiseen saakka sopimus-

osapuolilla on mahdollisuus vaikuttaa toisen sopimuskumppanin valintaan sekä sopimuksen sisältöön ja sisällön suomiin etuihin ja vastuihin. Allekirjoituksen jälkeen sopimusriskien hallinta rajoittuu lähinnä sopimukseen kirjattujen etujen valvontaan, eikä ehtoja voida enää yksipuolisesti muuttaa.

Pienet tilauserät hoituvat ainakin aluksi helpoiten Alibaban kaltaisten verkkopalveluiden kautta. Näissä palveluissa sopimusehtoisin pääsee harvoin vaikuttamaan, mutta heti, kun ollaan yhteydessä suoraan tavarantoimittajaan, on syytä pyrkiä laatimaan sopimus itse tai ainakin varmistua sen sisällöstä. Ensimmäinen ja tärkein asia on tarkastaa, minkä maan lainsäädäntöä sopimukseen sovelletaan. Usein sopimukseen merkitään sovellettavaksi myyjän kotimaan lainsäädäntöä. Jos asiasta ei ole erikseen sovittu, sovelletaan sen maan lainsäädäntöä, jossa ostaja on vastaanottanut tavaran myyjältä edellyttäen, että tavara on vastaanotettu joko myyjän tai ostajan kotimaassa. Toisin sanoen, jos sopimusehtona on ollut usein käytetty Free On Bord (FOB) tai Ex Work (EXW), katsotaan ostajan vastaanottaneen tilauksen myyjän kotimaassa ja sopimukseen sovelletaan myyjän kotimaan lainsäädäntöä. Mikäli tavara vastaanotetaan muualla kuin myyjän tai ostajan kotimaassa, sovellettavan lainsäädännön määrää tuomioistuin. Tällaisia tilanteita on kuitenkin harvoin.

Toinen merkittävä asia on, että sopimuksen katsotaan syntyneen niillä ehdoilla, jotka on viimeksi esitetty. Jos siis myyjä ilmoittaa eh-

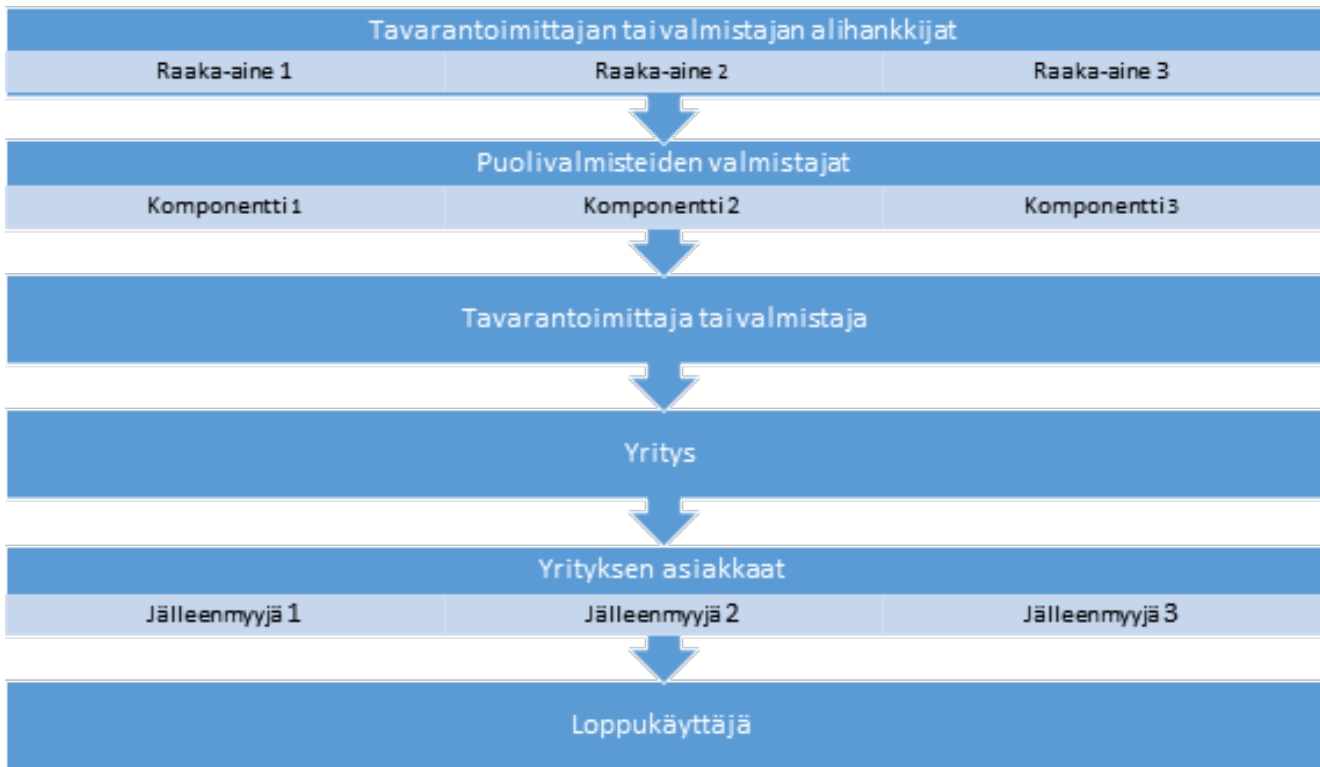
doikseen, että sopimukseen sovelletaan myyjän kotimaan lakia, eikä ostaja reagoi tähän, katsotaan sopimuksen syntyneen näiltä osin ehdolla, jossa sopimukseen sovelletaan myyjän kotimaan lainsäädäntöä.

Toimitusketju

Maahantuonnissa toimitusketju on usein monimutkainen ja riskeille altis. Maahantuoja ostaa tuotteita eri toimittajilta, kuten tukku-likkeiltä, joilla puolestaan on omat toimittajansa kuten valmistajat. Valmistajalla saattaa olla useita puolivalmisteiden toimittajia joilla taas on omat raaka-ainetoimittajansa. Häiriöketjun jossain vaiheessa vaikuttaa toimitusketjun toimivuuteen aina loppukäyttäjälle asti.

Kuviossa 7 on esitetty hyvin yksinkertaistettu toimitusketju. Viivästys esimerkiksi jonkin komponentin valmistuksessa viivästyttää valmistajan tuotantoa, mikä puolestaan heijastuu toimitusten myöhästymisinä ostavalle yritykselle Suomessa. Kun Suomessa toimiva maahantuoja ei saa tuotteita sovitussa aika-aulussa, se ei voi toimittaa niitä eteenpäin jälleenmyyjille, joilla taas saattaa olla tilaustaan kuumeisesti odottavia kuluttaja-asiakkaita. Tällaisessa tilanteessa sääntönä on, että kukin on vastuullinen omalle sopimuskumppanilleen. Kukin taho hakee korvauksen omalta sopimuskumppaniltaan, ja ketjua jatketaan, kunnes häiriön alun perin aiheuttanut taho on vastannut virheestään omalle sopimuskumppanilleen.

Omia toimitusketjuun liittyviä riskejä voi en-

Kuvio 7. Toimitusketju

naltaehkäistä valitsemalla kullekin tuotteelle useamman toimittajan. Näin omien asiakkaidesi tilaukset eivät viivästy kohtuuttomasti, vaikka yhdellä tavarantoimittajalla olisikin toimitusvaikeuksia. Myös paljon myyvien tuotteiden pitäminen varastossa alentaa riskiä omista toimitusvaikeuksista. Kannattaa kuitenkin muistaa, että varasto sitoo pääomaa, joten tuotteita ei kannata varastoida tarpeettomasti.

Maksuehdot

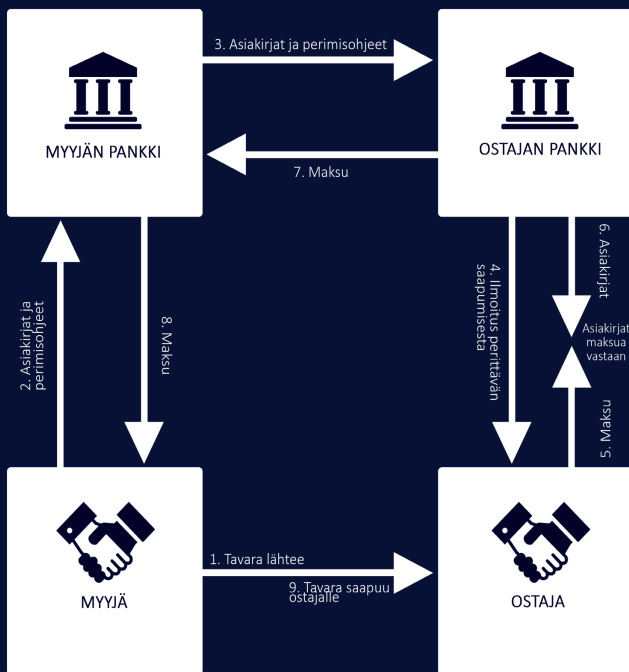
Kansainvälisessä kaupassa yleisimmin käytettyjä maksuehtoja on neljä. Maksumääräys ja ulkomaan shekki edustavat näistä suoraa maksua, jossa maksu siirtyy suoraan myyjälle. Ulkomaan perittävä ja remburssi edellyttävät ostajan asettamien ehtojen täyttymistä ennen kuin pankki siirtää maksun myyjälle. Ostajan kannalta perittävä ja remburssi ovat turvallisempia vaihtoehtoja, sillä maksu siir-

tyy pankilta myyjälle vasta, kun myyjä on esittänyt tarvittavat todisteet tavarantoimituksesta. Aloittava yritys ei pienten tilauserien kanssa yleensä kuitenkaan turvaudu näihin maksutapoihin, koska ne ovat työläisiä eikä myyjä välttämättä edes hyväksy näitä maksutapoja pienten tilausten osalta.

Yleisimmin pienissä tilauksissa, jotka tehdään verkkopalvelun kautta, käytetään PayPal-maksua, joka kuuluu edellä mainituista maksuehdoista maksumääräyksiin. Siinä ostaja antaa pankille, eli tässä tapauksessa PayPalille maksua koskevat tiedot. Pankki veloittaa ostajan tiliä ja lähettää maksumääräyksen edelleen ulkomaiseen myyjän pankkiin, joka vuorostaan vastaavalla menettelyllä suorittaa maksun myyjälle. Maksumääräyksen toimintaperiaate on helppo ymmärtää, sillä se toimii pääpiirteittäin samalla tavalla kuin normaali kotimainen tilisiirto, jossa asiakas

esimerkiksi verkkopankkia käyttämällä tekee saamastaan laskusta maksumääräyksen, jonka pankki suorittaa eteenpäin.

Shekkien käyttö maksuvälineenä on vähentynyt huomattavasti niihin liittyvien riskien vuoksi. Esimerkiksi shekin joutuessa väriin käsiin, ei sen lunastamisen estämiseksi ole juuri mitään tehtävissä. Shekki on myös hitaampi ja usein shekin osto- ja lunastuskustannuksista johtuen kalliimpi maksutapa kuin toinen suora maksutapa maksumääräys. Jos myyjä kuitenkin vaatii shekin käyttöä maksuvälineenä, voidaan sen turvallisuutta koittaa lisätä viivaamalla shekki. Viivaus tarkoittaa, että shekin arvo voidaan hyvittää vain sen saajan tilille, jolle shekki on osoitettu.

Kuvio 7. Perittävän kulku

Perittävä on melko turvallinen maksutapa niin viejän kuin tuojankin puolesta. Siinä viejä toimittaa tavaran luotettavaksi kokemansa kuljetusliikkeen terminaaliin tai varastoon, josta ne luovutetaan tuojalle tämän esittäessä dokumentit, joilla näytetään viejän asettamien ehtojen täyttyminen. Käytännössä viejän asettama ehto on tällöin maksun suorittaminen viejälle. Perittävän maksu- ja toimitusprosessia on helpompi ymmärtää tarkastelemalla kuviota 7.

Jos maksuehdoiksi on sovittu ulkomaan perittävä, myyjä eli viejä lähettää tilauksen ostajalle ennen maksun saapumista. Samaan aikaan viejä antaa tarvittavat asiakirjat ja perimisohjeet omalle pankilleen joka välittää ne ostajan pankille, joka välittää ostajalle tiedon

perittävän saapumisesta. Ostaja saa pankiltaan maksun suoritusta vastaan tilauksen lunastamiseen tarvittavat asiakirjat. Maksu kulkeutuu ostajan pankilta myyjän pankille ja edelleen myyjälle.

Neljäs maksutapa eli remburssi on sen avaavan pankin sitoumus maksaa kauppahinta myyjälle saamiensa ohjeiden mukaisesti. Itse maksutapahtuma remburssia käytettäessä on yhtä yksinkertainen kuin kaikissa muissakin maksutavoissa. Sen avulla ostaja suorittaa maksun myyjälle. Remburssiin, kuten perittäväänkin liittyvät järjestelyt ovat kuitenkin monimutkaisempia kuin suoramaksuissa. Kuten perittävässä, myös remburssissa ostaja saa tavarán esitettyään vaadittavat asiakirjat kuljetusliikkeelle. Merkittävin ero remburssin ja perittävän välillä on, että myyjä voi varmistua ostajan maksukyvyistä ostajan pankille asettaman vakuuden tai remburssimaksun turvin ennen tavarán liikkeelle laskemista.

MUISTA AINAKIN NÄMÄ

1. Tarkista, koskevatko sinua maahantuojan, valmistajan, jakelijan vai valtuutetun edustajan vastuut. Tarkituksen voit tehdä tämän oppaan ensimmäisen luvun kaaviosta.

2. Jos se on liian hyvää ollaakseen totta, se ei luultavasti ole totta. Tämä koskee erityisesti netissä toimivien niin kutsuttujen tavarantomittajien uskomattoman edullisia tarjouksia.

3. Tarkista, että tuomistasi tuotteista löytyvät tarvittavat CE- ja WEEE-merkinnät. CE-merkinnästä kannattaa jo alkuvaiheessa pyytää

EU-vaatimusten mukaisuustodistus ja tekniset asiakirjat. Näin voit varmistua CE-merkin asianmukaisuuden.

4. Jos mahdollista, solmi kunkin tuotteen osalta kontaktit useamman toimittajan kanssa. Näin vähennät riskiä häiriöstä omassa jakelussasi, vaikka jonkin toimittajasi toimituksessa ilmenisikin ongelmia.

5. Pysy perillä oman alasi markkinatilanteesta ja kuluttajien ostokäyttäytymisestä. Sellaisen tuotteiden tuonti, joita kukaan ei osta, ei ole järkevää liiketoimintaa. Esimerkiksi GoTech.fi-sivustolta voi aika ajoin käydä tarkistamassa kuluttajaelektronikan eri tuotteiden myynnin kehityksen.

6. Muista huolehtia tuottajavastuusi joko liittymällä johonkin tuottajayhteisöön tai tekemällä ilmoitukset itse Pirkanmaan ELY-keskukseen.

7. Tuote katsotaan virheelliseksi jos sen mukana ei toimiteta tarvittavia hoito-, käyttö- ja asennusohjeita sekä suomeksi että ruotsiksi. Sellaisessa poikkeustapauksessa, että tuotetta myydään vain ruotsinkielisellä paikallakunnalla, riittävät ohjeet ruotsiksi. Pääsääntöisesti joudut kuitenkin kääntämään tai käännättämään tuotteiden mukana tulevat englannin- tai kiinankieliset ohjeet molemmille kotimaisille.

SANASTO JA LYHENTEET

Incoterms-lausekkeet

CFR (Cost and Freight) = Myyjä toimittaa tilauksen nimettyyn alukseen ja vasta kuljetuskustannuksista määräsatamaan saakka. Ostaja kantaa kuitenkin kaikki riskit kuljetuksen aikana sekä kustannukset määräsatamasta eteenpäin. Ehto on tarkoitettu käytettäväksi vain meriteitse tapahtuvassa kuljetuksessa.

CIF (Cost, Insurance and Freight) = Myyjä toimittaa tilauksen nimettyyn alukseen ja vasta kuljetuskustannuksista määräsatamaan saakka. Ostaja kantaa kuitenkin kaikki riskit kuljetuksen aikana sekä kustannukset määräsatamasta eteenpäin. Myyjä on lausekkeen perusteella kuitenkin velvoitettu ottamaan vakuutuksen toimitukselle. Vakuutusarvo lasketaan tilauksen ostohinta + 10%. Ehto on tarkoitettu käytettäväksi vain meriteitse tapahtuvassa kuljetuksessa.

CIP (Carriage and Insurance Paid To) = Myyjä huolehtii tilauksen kuljettamisesta omaan lukuunsa ennalta sovittuun määränpäähän. Myyjän edellytetään ottavan myös vähimmäisehtojen mukainen vakuutus kuljetettavalle tilaukselle. Ostaja vastaa tilauksen kuljetuksesta määräpaikasta eteenpäin ja maksaa myös mahdolliset verot ja tullit ennalta sovitusta määräpaikasta eteenpäin.

CPT (Carriage Paid To) = Myyjä huolehtii tilauksen kuljettamisesta omaan lukuunsa ennalta sovittuun määränpäähän. Ostaja vastaa tilauksen kuljetuksesta määräpaikasta eteenpäin ja maksaa myös mahdolliset verot ja tullit ennalta sovitusta määräpaikasta eteenpäin.

DAP (Delivered At Place) = Myyjä toimittaa tilauksen ostajan määrittämään määränpäähän saakka. Ostajan vastuulla on tilauksen purkaminen kuljetusvälineestä sekä mahdolliset tullit ja verot sekä halutessaan lisävakuutukset toimitukselle.

DAT (Delivered at Terminal) = Myyjä toimittaa tilauksen sovittuun terminaaliin saakka. Toisin kuin aiemmissa ehdoissa, DAT-ehdossa myyjän vastuulle kuuluu myös tilauksen purkaminen kuljetusvälineestä. Ostaja vastaa tulleista ja veroista sekä halutessaan vakuutuksesta. Ostaja myös järjestää tilaukselle kuljetuksen terminaalista eteenpäin.

DDP (Delivered Duty Paid) = Myyjä toimittaa tilauksen ostajan määrittelemään määränpäähän saakka ja vastaa myös kaikista kuljetuksen aikaisista kustannuksista kuten vakuutuksista, veroista ja tulleista. Ostajan vastuulle jää tilauksen purkaminen kuljetusvälineestä määränpäässä.

EXW (Ex Works) = Myyjä luovuttaa tilauksen ostajalle omissa tiloissaan. Ostaja järjestää tilaukselle kuljetuksen kustannuksellaan, maksaa vakuutukset, verot ja tullit.

FAS (Free Alongside Ship) = Myyjä toimittaa tilauksen terminaaliin, josta ostajan vastuulla on siirtää tilaus alukseen. Ostaja vastaa kaikista riskeistä ja kustannuksista tämän jälkeen. Ehto on tarkoitettu käytettäväksi vain meriteitse tapahtuvassa kuljetuksessa.

FCA (Free Carrier) = Myyjä vientitullaa tilauksen ja toimittaa sen ostajan nimeämälle kuljetusliikkeelle. Ostaja huolehtii kaikista velvoitteista tämän jälkeen.

FOB (Free On Board) = Myyjä toimittaa tilauksen nimettyyn alukseen sovitussa satamassa. Ostaja vastaa kaikista riskeistä ja kustannuksista tämän jälkeen. Ehto on tarkoitettu käytettäväksi vain meriteitse tapahtuvassa kuljetuksessa.

Muita lyhenteitä ja termejä

CE (Conformité Européenne) eli Euroopan vaatimustenmukaisuus. CE merkinnällä ilmoitetaan, että tuote täyttää sille EU:ssa asetetut turvallisuus- ja laatuvaatimukset. CE-merkintä tulee löytyä kaikista EU:ssa myytävistä sähkölaitteista sekä esimerkiksi leluista ja lääkkeistä. CE-merkintä tulee kiinnittää itse tuotteeseen pysyvällä tavalla tai, jos laitteen muodosta tai koosta johtuen sen kiinnittäminen suoraan laitteeseen ei ole mahdollista, vähintään laitteen pakkauksesta tai käyttöohjeesta. CE-merkinnästä näkee tuontitavaroissa välillä myös merkintää, jossa C- ja E-kirjaimet ovat alkuperäistä merkintää lähempänä toisiaan. Kyseessä on ”China Export”-merkintä, jolla ei ole mitään tekemistä Conformité Européenne -merkinnän kanssa, eikä se myöskään täytä EU:n vaatimuksia.

CN-koodi on tullaukseen liittyvän numerosarjan eli käyttötariffin osa. Käyttötariffeja käytetään tullausilmoituksessa ilmaisemaan, minkä tyyppisiä tuotteita tilaus sisältää. Käyttötariffi myös määrittää tullimaksujen suuruuden. Käyttötariffin muita osia ovat HS-koodi ja TARIC-koodi. Nämä koodit yhdessä luovat kymmennumeroisen käyttötariffin.

HS-koodi on tullaukseen liittyvän numerosarjan eli käyttötariffin osa. Käyttötariffeja käytetään tullausilmoituksessa ilmaisemaan, minkä tyyppisiä tuotteita tilaus sisältää. Käyttötariffi myös määrittää tullimaksujen suuruuden. Käyttötariffin muita osia ovat TARIC-koodi ja CN-koodi. Nämä koodit yhdessä luovat kymmennumeroisen käyttötariffin.

Maksumääräys on kotimaiseen tilisiirtoon verrattavissa oleva suoramaksu, jossa maksu siirtyy suoraan myyjälle pankkien välityksellä.

MOQ (Minimum Order Quantity) tarkoittaa myyjän asettamaa vähimmäistilausmäärää. Halpatuontatomaissa vähimmäistilausmäärää käytetään paljon, koska tuotteiden katemarginaalit ovat pieniä, jolloin myyjät pelaavat myynnin volyyymeillä eli pyrkivät tarjoamaan mahdollisimman suuria tilauseriä.

ODM (Original Design Manufacturers) = Yritys, joka suunnittelee ja valmistaa tuotteita. Asiakas voi kuitenkin painattaa tuotteisiin omat logonsa ja myydä niitä oman tuotebrändinsä osana. Joissain tapauksissa ostava asiakas saattaa tekemäänsä markkinatutkimukseen pohjautuen olla myös mukana tuotteen suunnittelussa ja kehityksessä, mutta ei anna valmiita ohjeita ja

vaatimuksia tuotteelle. Yleensä asiakas vastaa tuotteiden markkinoinnista ja jakelusta.

OEM (Original Equipment Manufacturer) = Yritys, joka valmistaa tuotteita asiakkaan antamien ohjeiden, mallien ja ehtojen mukaan. Asiakas myy tuotteita omalla brändillään sekä huolehtii markkinoinnista ja jakelusta. Maailman tämän hetken suurin OEM valmistaja on Foxconn, joka valmistaa mm. Applen ja HDM:n Nokia brändin tuotteet.

Remburssi on maksutapa, jossa myyjä vastaanottaa maksun pankilta vasta, kun myyjä esittää vaadittujen asiakirjojen avulla täyttäneensä oman osuutensa kaupasta. Lisäksi ostaja voi lunastaa tuotteet kuljetusliikkeeltä vasta esitettyään tarvittavat asiakirjat kuten todisteet kauppasumman maksusta.

RoHS (Restriction of Hazardous Substances) on EU-direktiivi, jolla rajoitetaan vaaralliseksi luokiteltujen metallien ja yhdisteiden käyttöä laitteissa. Näitä metalleja ja yhdisteitä ovat kadmium, lyijy, elohopea, kuudenarvoinen kromi, polybromattu bifenyylä ja polybromattu difenyylieetteri. RoHS-vakuutus on nykyään osana CE-merkintään oikeuttavaa tarkastusprosessia.

Shekki on maksumääräyksen tapaan suoramaksu, jossa myyjä saa maksun käyttöönsä heti vastaanotettuaan ja lunastettuaan shekin.

TARIC-koodi on tullaukseen liittyvän numerosarjan eli käyttötariffin osa. Käyttötariffeja käytetään tullausilmoituksessa ilmaisemaan, minkä tyyppisiä tuotteita tilaus sisältää. Käyttötariffi myös määrittää tullimaksujen suuruuden. Käyttötariffin muita osia ovat HS-koodi ja CN-koodi. Nämä koodit yhdessä luovat kymmennumeroisen käyttötariffin.

T/T (Telegraphic Transfer) tarkoittaa verkkomaksua. Käytännössä kyseessä on tavallinen pankisiirto.

Tuotevastuulla tarkoitetaan maahantuojan tai jakelijan velvollisuutta korvata sellainen vahinko, joka on aiheutunut tuotteesta sen asianmukaisessa käytössä käyttäjälle itselleen tai käyttäjän muulle omaisuudelle. Maahantuojan ja valmistajan velvollisuuksiin kuuluu tällaisissa tapauksissa myös selvittää vahingon syy ja ehkäistä vastaavien vahinkojen syntyminen myöhemmin. Joissain tapauksissa vahinkojen ehkäiseminen saattaa johtaa jonkin tuotteen tai valmistuserän poisvetoon markkinoilta.

Tuottajavastuulla tarkoitetaan maahantuojan tai valmistajan sekä muiden jakelijoiden velvollisuutta vastaanottaa käyttöiän loppuun tulleet laitteet ja huolehtia niiden asianmukaisesta kierrättämisestä. Kierrättämisestä ei saa aiheutua kuluttajalle erillisiä kustannuksia. Kierrätysmaksut voi sisällyttää laitteen myyntihintaan jo myyntihetkellä, mutta kierrätysmaksun osuttua hinnasta ei saa erikseen ilmoittaa.

Ulkomaan perittävä on remburssin tapaan maksutapa, jossa myyjä vastaanottaa maksun pankilta vasta, kun myyjä esittää vaadittujen asiakirjojen avulla täyttäneensä oman osuutensa kaupasta.

Virhevastuulla tarkoitetaan maahantuojan tai valmistajan velvollisuutta korjata tuotteessa oleva virhe. Korjaus voi olla uuden tuotteen antaminen, virheellisen tuotteen korjaaminen tai joissain tapauksissa kauppasumman palauttaminen asiakkaalle. Virheeksi katsotaan esimerkiksi se, ettei tuote kestä asianmukaisessa käytössä sellaista aikaa, joka vastaavalta tuotteelta olisi kohtuullista odottaa. Virheeksi katsotaan myös esimerkiksi suomen- ja ruotsinkielisten käyttö-, asennus- ja hoito-ohjeiden puuttuminen. Virhevastuu ei ole sama asia kuin takuu, jonka valmistaja tai muu jakelija voi itse määritellä.

WEEE (Waste Electrical and Electronic Equipment) on EU-direktiivi, jonka tarkoituksena on vähentää elektroniikasta syntyvää jätettä ja jätteen aiheuttamia haittoja. WEEE-direktiivi edellyttää, että laitteet merkitään erilliskeräysmerkinnällä, joka osoittaa, ettei laitetta tule laittaa sekajätteeseen. Erilliskeräysmerkintä on ennen vuotta 2005 markkinoille saatetuissa laitteissa roska-astia, jonka yli on vedetty rasti. Vuoden 2005 jälkeen markkinoille asetetuissa laitteissa merkintä on sama roska-astia ja sen alla paksu vaakasuuntainen viiva.

KIRJALLISUUS

Grundström, Elina & Haltsonen, Irina & Hausen, Anton & Mykkänen, Joesetta & Möttölä, Matias & Särkkä, Susanna 2005. Globalisaation portinvartijat. Edita. Helsinki.

Jimenez, Guillermo 2012. ICC Guide to Export/Import. Global Standards for International Trade. 4th edition. ICC Services. Paris.

Karhu, Kari. 2002. Kansainvälisen liiketoiminnan käsikirja. Edita. Helsinki.

Lahtinen, Heikki 2016. Horisontaalinen yhteistyö logistiikassa. Resurssitehokkaat logistiikka-keskukset. Limowa.

Lehtinen, Tuomas. 2006. Kansainvälisen kaupan liikesopimus ja remburssi. Suomalainen lakimiesyhdistys. Helsinki.

Lindén, Jukka-Pekka. 2009. Tee kauppaa netissä. Netera Consulting. Tampere.

Melin, Kirsti. 2011. Ulkomaan kaupan menettelyt. Vienti ja tuonti. AMK-kustannus. Tampere.

Meretniemi, Irma & Ylönen, Hanna. 2009. Yrityksen perustajan käsikirja. Ota-va.Helsinki.

NewCo Yritys Helsinki. 2016. Opas yrittäjyyteen. Helsingin Uusyrittäjäkeskus. Helsinki.

HYÖDYLLISIÄ VERKKOSIVUJA JA -OPPAITA

CE-merkintä. [Http://europa.eu/youreurope/business/product/ce-mark/index_fi.htm](http://europa.eu/youreurope/business/product/ce-mark/index_fi.htm)

ERP Finland. [Http://www.erp-recycling.fi/](http://www.erp-recycling.fi/)

Elektroniikan Tukkauppiat ETK ry. [Http://gotech.fi/](http://gotech.fi/)

Käyttötariffi. Tullin käsikirja. [Http://tulli.fi/documents/2912305/3566790/Johdanto/392b95ae-26b0-443a-94ce-9f4c8e725cda?version=1.1](http://tulli.fi/documents/2912305/3566790/Johdanto/392b95ae-26b0-443a-94ce-9f4c8e725cda?version=1.1)

RoHS - Lisätietoa RoHS direktiivistä. <http://www.tukes.fi/fi/Toimialat/Sahko-ja-hissit/Sahkolaitteet1/Sahkolaitteiden-vaatimukset/RoHS---Vaarallisten-aineiden-kayton-rajoittaminen/RoHS-direktiivi-vaarallisten-aineiden-kayton-rajoittamisesta-sahko--ja-elektroniikkalaitteissa/>

SERTY ry. [Http://www.serty.fi/](http://www.serty.fi/)

Sähkölaitteiden valmistus, maahantuonti ja myynti. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukes. [Http://www.tukes.fi/Tiedostot/sahko_ja_hissit/esitteet_ja_oppaat/sahkolaitteiden_valmistus_maahantuonti_ja_myynti.pdf](http://www.tukes.fi/Tiedostot/sahko_ja_hissit/esitteet_ja_oppaat/sahkolaitteiden_valmistus_maahantuonti_ja_myynti.pdf)

Taric-kysely. Euroopan komission verkkopalvelu. [Http://tulli.fi/documents/2912305/3566790/Johdanto/392b95ae-26b0-443a-94ce-9f4c8e725cda?version=1.1](http://tulli.fi/documents/2912305/3566790/Johdanto/392b95ae-26b0-443a-94ce-9f4c8e725cda?version=1.1)

Tietoa tuottajavastuusta. Tuottajayhteisöjen neuvottelukunta. [Http://www.tuottajayhteiso.fi/7520](http://www.tuottajayhteiso.fi/7520)

WEEE - Sähkö- ja elektroniikkalaiteromu. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukes. [Http://www.tukes.fi/fi/Toimialat/Sahko-ja-hissit/Sahkolaitteet1/Sahkolaitteiden-vaatimukset/WEEE---Sahko--ja-elektroniikkalaiteromu/](http://www.tukes.fi/fi/Toimialat/Sahko-ja-hissit/Sahkolaitteet1/Sahkolaitteiden-vaatimukset/WEEE---Sahko--ja-elektroniikkalaiteromu/)

KUVAT

www.pixabay.com